

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

CULTURĂ, IDENTITATE ȘI DIVERSITATE

Conf. univ. dr.
Miorița GOT

Pericolul ca educația și cultura să primească inevitabil statutul de Cenușăreasă este iminent în condițiile în care agresivitatea, răul, grotescul ne invadează existența, societatea promovează tot mai frecvent nonvalori, iar starea de a fi limitat devine o virtute.

Conștienți de faptul că suntem inițiați de Dumnezeu în misterele care sporesc harul și care duc spre inima Cuvântului, construim consecvent și constant – în calitatea noastră de profesori de simțire românească – pasiunea pentru creație, pornind de la modele consacrate care au impus în cultura română valori estetice și morale. De aceea am considerat că nu ne putem asuma poziția spectatorului imparțial și indiferent. Împărtășim ideea că

profesorul de limba română are vocația de a le construi elevilor și studenților o cultură solidă, ajutându-i pe tineri – într-o lume a contrastelor – să definească și să interiorizeze corect concepte precum **cultură**, **identitate** și **diversitate**, să acorde atenție unei formări spirituale complexe.

A crea presupune mai întâi a *citi*, iar lectura repetată este adesea rodul unei asceze: asceză nu în sensul de „privare”, având în vedere că, în sens etimologic, *askesis* înseamnă în limba greacă *exercițiu*. Vă reamintesc că în Egipt *biblioteca* era numită „comora doctorilor pentru suflete”. În bibliotecă, oamenii se vindeau de cea mai gravă dintre boli – ignoranța. Explorând acest mediu, fiecare dintre noi sparge tipare și anulează șabloane de gândire, înlătură stereotipii cu efect de otrăvă spirituală, răspândite printre tineri cu obstinație, mai ales astăzi. Prin virtuțile sale, *lectura* sporește în plan literar *creativitatea*. Gustul pentru

lectură nu se formează de la sine, el trebuie cultivat. Lecturi și revelații – la nivel textual și metatextual –, argumentări ingenioase cu trimitere la har, la vocație, la muncă asiduă au cântărit în favoarea nevoii de ficțiune și de alteritate. Pentru cei aleși, *creația* înseamnă descoperire, moment de revelație, dar și de conturare a opiniei personale, de dezvoltare a *gândirii critice*.

(Continuare în pag. 3)

● Facultatea de Sociologie – Psihologie, din cadrul Universității Spiru Haret, organizează, în 12 mai 2011, Sesiunea de comunicări științifice cu tema: *Individ. Societate. Dezvoltare socială*

● Facultatea de Drept și Administrație Publică, Craiova din cadrul Universității Spiru Haret, Centrul Teritorial Craiova al I.N.P.P.A. - Baroul Dolj, Centrul European de Studii și Cercetări Juridice (CESCJ) al Facultății de Drept și Administrație Publică Craiova, Academia Română - Institutul de Cercetări Socio-Umane „CS Nicolaescu-Plopșor”, OADO - Biroul județean Dolj organizează, în 28-29 mai 2011, conferința cu participare internațională: **TRANSFORMĂRI LEGISLATIVE LA NIVEL INTERN ȘI EUROPEAN ALE ANULUI 2011.**

Unde ne sunt absolvenții

ORELIA PESCARU, managerul Mix TV Brașov: *Oricând spun cu mândrie că am învățat școală la Spiru Haret. Am avut dascăli minunați aici.*

Corneliu Toader: În rândul celor care au terminat o facultate la Universitatea Spiru Haret și este de vorbă, în cazul de față, de o facultate de mare delicatețe și de mare introspecție științifică, Facultatea de Psihologie, dumneavoastră, doamnă Orelia Pescaru, managerul Mix TV Brașov, care nu sunteți absolventul unei singure facultăți, ați avut posibilitatea să folosiți să folosiți cunoștințele pe care le-ați dobândit în timpul studiilor universitare? Este greu să faci un „mariaj” între activitatea dinamică, clocoțitoare, supusă cotidianului, pe care o implică munca media și activitatea prin care delicatețea investigației

sufletești pentru locuri în care moștenim din trecut lucruri pe care nu le mai putem modifica, dar care ne-au marcat, deschide unele porți?

Orelia Pescaru: Adevărat, așa par, dar realitatea contrazice această

Absolvenții Universității Spiru Haret sunt oameni care sunt mai mult decât motivați pe drumul realizării profesionale și umane, mândri că au fost îndrumați de profesori de o înaltă competență profesională și umană.

ipoteză inițială. Nu se confirmă ipoteza, nu! Psihologia acționează, categoric, în orice domeniu al vieții. Psihologia la nivelul comun, psihologia aplicată. În media, vă asigur că, mai ales în

media efervescentă de astăzi, în România vremurilor noastre, psihologia este un atu pentru a o studia, a-i pătrunde tainele. Facultatea de Psihologie-Sociologie (așa era pe vremea când am

de supraviețuire. Am preferat să rămân în media să câștig de aici grosul banilor și psihologia să rămână o simplă pasiune. N-a fost o simplă pasiune, a devenit și profesie pentru că am început să predau. Primele materii pe care le-am predat au fost psihologia comunicării (și astăzi, în gestionarea campaniilor de imagine, mă ocup de analiza și evaluarea imaginii prin radio și tv), deci vă dați seama cât de important e să ai aceste cunoștințe de psihologie-sociologie, care au fost imbușătățite în timp. În plus, acești bani mi-au permis să-mi continui pregătirea în psihologie și am terminat și patru ani de formare în

psihoterapia de familie. De ce? Pentru că eu chiar consider că în acest domeniu ai în permanență de învățat. Deci, cumva, poate ar fi incompatibile la o primă vedere, incompatibile mai ales din punct de vedere al psihoterapeutului, care este dator cu păstrarea secretului profesional, și media, care presupune să împărtășești tuturor. Deci, psihologia e mai utilă jurnalistului decât jurnalistul psihologiei, dar cred că și invers se face un calcul benefic.

3 mai - Ziua internațională a libertății presei

- Presa, această formidabilă locomotivă a gândirii universale. (Victor Hugo)
- Libertatea noastră depinde de libertatea presei, iar aceasta nu poate fi limitată fără a fi pierdută. (Thomas Jefferson)
- Nu există lege mai mare în jurnalism decât aceea de a spune adevărul și de a înșela diavolul. (Walter Lippmann)
- Presa liberă poate fi bună sau rea, dar în mod sigur fără libertate va fi întotdeauna rea. (Albert Camus)

Generale dorința statelor membre UNESCO de a declara ziua de 3 mai drept *Ziua mondială a libertății presei* (Decizia 48/432). Ideea acestei acțiuni a apărut la Conferința Generală UNESCO, care, printr-o rezoluție din 1991 asupra „Promovării libertății presei în lume”, a recunoscut că o presă liberă, pluralistă și independentă este o componentă esențială a unei societăți democratice. Conferința a transmis Adunării

Generală dorința statelor membre UNESCO de a declara ziua de 3 mai drept *Ziua internațională a libertății presei*.

Această dată comemorează *Declarația de la Windhoek* pentru promovarea unei presei africane independente și pluraliste, adoptată la 3 mai 1991 în cadrul Seminarului pentru promovarea unei presei africane independente și pluraliste, organizat de UNESCO și ONU la Windhoek, Namibia.

Cu ocazia Zilei internaționale a libertății presei, Vlad CHIREA și Mihăiță ENACHE, studenți ai Facultății de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice din cadrul Universității Spiru Haret, organizează expoziția foto în două secvențe: *Adio, viață nomadă!* și *100% MIETROU*. Vernisajul expoziției va avea loc pe 3 mai 2011, la ora 12, la etajul 1 din clădirea facultății, strada Fabricii nr. 46 G.

Centrul de Formare și Testare Profesională a lansat concursul

TOȚI PENTRU O ROMÂNIE COMPETITIVĂ

COMPETIȚIA A ÎNCEPUT !

Êști student haretist și ai o idee de business? Crezi că doar împreună putem lupta pentru o Românie competitivă? Êști convins că o soluție ar fi ca românii să rămână și să muncească în România și nu în altă țară ? Êști persoana căutată!

Vino cu o idee de business, ajută România să-și păstreze valorile și capitalul uman în țară!

FII CEL MAI BUN DINTRE CEI MAI BUNI!

CÂND? Toată luna mai, 2011

CE TREBUIE SĂ FACI? Să trimiți *ideile tale de business*, prin care să contribui la păstrarea forței de muncă în țară și motivarea oamenilor de a munci, de a-și construi o carieră profesională în România

UNDE? Se așteaptă ideile tale pe adresa de mail: centruprofesional@gmail.com

CUM? Fii creativ, fii informat, fii hotărât, *convinge să fii ales!*

DE CE? Dacă vrei să fii vedetă în universitatea ta, dacă vrei să demonstrezi că te numeri printre cei mai buni din Universitatea Spiru Haret, participă la competiție !

Te clasezi printre primii 10 câștigători ai concursului, Centrul de Formare și Testare Profesională te premiază!!!

* Pentru mai multe detalii accesează www.ebcl.spiruharet.ro,

Concurs de business: **TOȚI PENTRU O ROMÂNIE COMPETITIVĂ**

Limba română e patria mea

Primăvara

A cunoaște. A iubi.
Încă-odată, iar și iară,
a cunoaște-nseamnă iarnă,
a iubi e primăvară.

A iubi – aceasta vine
tare de departe-n mine.
A iubi – aceasta vine
tare de departe-n tine.

A cunoaște. A iubi.
Care-i drumul, ce te-ndeamnă?

A cunoaște – ce-nseamnă?
A iubi – de ce ți-e teamă
printre flori și-n mare iarbă?

Printre flori și-n mare iarbă,
patimă fără păcate
ne răstoarnă-n infinit
cu rumoare și ardoare
de albine rencarnate.

Înc-odată, iar și iară
a iubi e primăvară.

Lucian Blaga
9 mai 1895 – 6 mai 1961

Lucian Blaga

Rolul Facultății de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea în formarea de specialiști în economie

Conf. univ. dr. Luminița IONESCU
Decan al Facultății de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea

Facultatea de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea funcționează cu două specializări, *Contabilitate și Informatică de gestiune* și *Finanțe-bănci*, care vin în întâmpinarea cerințelor tinerilor absolvenților de liceu din județul Vâlcea. Obiectivul specializării *Contabilitate și Informatică de gestiune* constă în a forma personal operativ calificat, viitori profesioniști contabili, auditori, consultanți fiscali, experți financiari, inspectori fiscali. Totodată, absolvenții *Facultății de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea*, specializarea *Contabilitate și Informatică de gestiune*, ocupă funcții de răspundere cum ar fi: șef serviciu resurse umane, manager economic, responsabil financiar pentru proiecte finanțate cu fonduri europene.

Facultatea de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea are o legătură strânsă cu organizațiile profesionale de contabilitate, între care Corpul Experților Contabili și al Contabililor Autorizați

din România (CECCAR). În anul 2011, Facultatea de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea a semnat protocol de colaborare cu CECCAR - filiala Rm. Vâlcea, în vederea pregătirii absolvenților *Facultății de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea* în profesia contabilă.

O importantă sursă de finanțare a proiectelor de cercetare o reprezintă fondurile structurale, fondurile postaderare, iar societatea românească resimte o nevoie acută de specialiști în problematica bugetelor și a contabilității fondurilor europene. În cadrul *Facultății de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea* se studiază

discipline de specialitate, cum ar fi Buget și Finanțe publice, contabilitate publică, control financiar și audit intern.

În domeniul financiar-bancar, principalul obiectiv al facultății îl constituie formarea de specialiști pentru specializarea *finanțe și bănci*, respectiv inspector financiar, inspector fiscal, specialist în asigurări, manager financiar. De asemenea, absolvenții specializării *Finanțe și bănci* urmează să devină specialiști în administrația publică centrală sau locală, instituții financiare și bancare și nu în ultimul rând cercetători în institutele de profil sau cadre didactice în învățământul economic, liceal sau universitar.

Facultatea de Contabilitate și Finanțe Rm. Vâlcea pune accentul pe cercetarea științifică, iar cadrele didactice sunt implicate în proiecte de cercetare cu fonduri europene sau contracte finanțate cu fonduri private, ceea ce constituie un îndemn pentru studenții și absolvenții facultății.

ISTORIA TRĂITĂ

30 DE ANI DE LA LANSAREA PRIMULUI ROMÂN ÎN COSMOS

General-colonel (rtr) dr.
Constantin OLTEANU*

Participant direct la acest fascinant eveniment. Momentul plecării în Cosmos a primului român, locotenent-major inginer Dumitru Prunariu, la **14 mai 1981**, l-am trăit pe viu, la cea mai înaltă tensiune, cu emoție și bucurie. Subliniind importanța excepțională a evenimentului, academicianul Elie Carafoli, unul dintre cei mai avizați specialiști români în domeniul cercetării aero-spatale, în prefața la cartea „*La cinci minute după Cosmos*”, scrisă de Dumitru Prunariu și ziaristul Alexandru Stark, publicată de Editura Militară în 1982, scria: „În urmă cu șapte decenii, genul creator al poporului nostru se afirma cu tărie printre țările fruntașe în realizarea primilor pași ai omenirii pentru cucerirea văzduhului, numele pionierilor români Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Coandă fiind înscrise cu litere de aur în istoria aviației mondiale. Iar acum, se adaugă o nouă piatră nestemată la acest strălucitor șirag, căci, în mai 1981, DIN COSMOS S-A VORBIT ROMÂNESTE, fapt care ne prilejuiește o deosebită satisfacție și, mai ales, un profund sentiment de mândrie patriotică”.

Din preliminarile zborului primului român în Cosmos. Această istoric eveniment a fost precedat de o perioadă de intensă pregătire a candidaților cosmonauți. După înțelegerea intervenției guvernului României și guvernul U.R.S.S. cu privire la participarea țării noastre la programul „*INTERCOSMOS*” și la lansarea unui cosmonaut român, s-a stabilit un plan în

vederea materializării obiectivelor propuse. În țară, de acea parte a programului care privea lansarea unui cosmonaut, s-au ocupat Ministerul Apărării Naționale și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Ministerului Apărării Naționale i-a revenit sarcina selecționării viitorilor cosmonauți și a pregătirii acestora în domeniul aeronautic și al pregătirii fizice specifice, în timp ce Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie s-a ocupat de latura științifică a programului. Ministerul Apărării Naționale, prin Comandamentul Aviației Militare, cu sprijinul Comisiei Române pentru Activități

Spatale, a selecționat, după criterii de pregătire aviațică, inginerescă, experiență, stare medicală, vârstă (sub 40 de ani), mai mulți candidați, care au parcurs programul stabilit. În final, în urma unor examene riguroase, a unor probe complexe desfășurate la Spitalul central pentru cercetări științifice pentru aviație din Moscova, în ianuarie 1978, din cei trei candidați români au rămas doi, maiorul inginer Dumitru Dediu și locotenent-major inginer Dumitru Prunariu, care, în luna martie același an, au intrat în sistemul general al pregătirilor prevăzute în programul „*INTERCOSMOS*”.

* General-colonel (rtr) dr. Constantin Olteanu a deținut funcția de ministru al apărării naționale în anii 1980-1985; în prezent, este profesor asociat la Facultatea de Relații Internaționale, Istorie și Filosofie a Universității Spiru Haret

(Continuare în pag. 4)

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale

• lector univ. dr. Andrei MOCEAROV

O condiție necesară a dezvoltării durabile este buna funcționare a economiilor statelor și a economiei globale în ansamblu ei. Existența și persistența dezechilibrelor la nivel global și regional au efecte negative asupra alocării corecte a resurselor și încurajează creșterea inegalităților. De aceea, problema guvernării sau cooperării la nivel global și regional este esențială pentru asigurarea predictibilității și stabilității, premise esențiale pentru dezvoltarea durabilă a planetei. În același timp, guvernarea economică este dependentă de modelele economice în vogă. Vom trece în revistă principalele concepte economice dominante înainte de criza financiară, inclusiv opțiunile pentru arhitectura sistemului monetar internațional, care au configurat acțiunea sau inacțiunea instituțiilor internaționale, guvernelor și băncilor centrale. Lipsa unei coordonări internaționale strânse au condus la neglijarea creșterii dezechilibrelor, expresie a eșecului funcționării instituțiilor sistemului financiar-economic internațional. În acest context, ne vom concentra, în continuare, pe analiza unui caz particular și anume guvernarea economică în UE, a cărei arhitectură instituțională a urmat ortodoxia la modă în ultimele două decenii. Evaluarea critică a reformei curente a guvernării economice în UE pune în evidență capcana ideologică și instituțională în care se află prinsă uniunea, care poate avea consecințe dramatice privind viitorul monedei euro. Vom căuta să evidențiem avantajele și dezavantajele noilor propuneri privind guvernarea economică, care reprezintă un nou substitut la uniunea fiscală, inacceptabilă politic în acest moment. De asemenea, vom avansa câteva propuneri de îmbunătățire a guvernării economice în UE. Opțiunea pentru o integrare politică mai accentuată a UE este luată în considerare, ca soluție coerentă pentru asigurarea stabilității și durabilității zonei euro.

Student: Care era cadrul economic teoretic și contextul instituțional internațional dinaintea crizei?

Profesor: Până la izbucnirea crizei, am trăit într-o lume în care politica de stabilizare macroeconomică s-a redus doar la menținerea stabilității prețurilor. Problemele ocupării și ale producției (ciclului de producție) au fost în bună măsură ignorate. Curentul principal în rândul economiștilor susținea următoarele: (1) politica monetară, prin ținerea unei inflații stabile și mici, are rolul principal în stabilizarea decalajului de producție („output gap”); (2) politica fiscală are un rol secundar, utilizarea ei fiind de facto puternic limitată de constrângerile politice (3)

Student: Cum s-a abandonat politica fiscală ca instrument discreționar?

Profesor: Abandonarea politicii fiscale ca instrument discreționar s-a făcut treptat. Marea Depresiune din anii 1930 a demonstrat inadecvarea teoriei clasice. Ideile lui Say și Ricardo, conform cărora oferta își creează propria cerere, au rezistat mai bine de 100 de ani. Acest lucru însemna că totalitatea costurilor de producție se cheltuieste la nivel agregat, în mod direct sau indirect, pentru procurarea producției. Așadar, teoria clasică se baza pe următoarele ipoteze (Keynes 2009):

- Salariul real este egal cu disutilitatea marginală a volumului de forță de muncă angajată;
 - Nu există șomaj involuntar în sensul strict al cuvântului;
 - Oferta își creează propria cerere, în sensul că cererea și oferta agregate au același preț pentru orice nivel al producției și șomajului.
- Keynes a demonstrat eroarea fundamentală a teoriei clasice și a oferit, în același timp, soluția combaterii unei recesiuni economice severe: intervenția limitată a statului pentru a restabili cererea privată efectivă, fără a atinge proprietatea privată și dreptul privat de luare a deciziilor. Știința prevenirii depresiunilor combinată cu existența în continuare a piețelor libere a reprezentat esența „sintezei neoclasică”, prezentată de Paul Samuelson, în anii 1950, în faimosul său manual. Krugman definește sinteza neoclasică ca fiind, de fapt, „pachetul keynesian”.

Student: Și, după Marea depresiune, care a fost orientarea?

Profesor: După Marea Depresiune și urmându-l pe Keynes, politica fiscală a fost utilizată ca principal instrument de stabilizare macroeconomică. Acest lucru s-a schimbat deja, în anii 1960 și 1970, când politica fiscală și politica monetară se aflau deja pe picior de egalitate. După debutul neoliberalismului, la începutul anilor 1980, dar mai ales în ultimele două decenii, politica monetară a căpătat întâietate, iar politica fiscală a fost marginalizată prin triumful conceptului echivalentului ricardian (Barro 1974). Acesta contestă eficacitatea utilizării deficitului bugetar ca instrument de stimulare a cererii. Consumatorii vor economisi în loc să cheltuiască pentru a preveni creșterea viitoare a taxelor, necesară pentru finanțarea deficitului creat în prezent. Politica fiscală poate tempera ciclul economic prin acțiunea stabilizatorilor automați (modificări ale veniturilor și cheltuielilor bugetare care rezultă automat ca rezultat al fluctuațiilor activității economice). Noua ortodoxie pune accentul pe utilitatea politicilor fiscale discreționare doar pentru efecte pe partea de ofertă, cum ar fi îmbunătățirea ratei creșterii potențiale sau crearea flexibilității pieței muncii (Collignon 2004). Se recomandă însă evitarea politicii fiscale pentru managementul cererii (ECB 2004).

Student: Ce s-a întâmplat după căderea aranjamentelor de la Bretton Woods?

Profesor: După căderea aranjamentelor de la Bretton Woods, opțiunea pentru sistemul monetar internațional a fost, la rândul ei, marcată de curentul ideologic neoliberal. „Trinitatea imposibilă”, conform modelului Mundell – Fleming, arată că nu se pot întâmpla simultan trei lucruri: politică monetară autonomă, curs de schimb fix și mișcarea liberă a capitalurilor. Preferința pentru utilizarea politicii monetare cu scopul menținerii unei inflații mici și ca instrument unic de combatere a recesiunilor, precum și preferința pentru liberalizarea accentuată a piețelor financiare, care presupunea mișcarea neîngrădită a capitalurilor, au lăsat doar o opțiune din cele trei combinații posibile: politică monetară autonomă, lipsa controlului capitalurilor și cursuri de schimb flotante. În timp ce acest sistem părea a corespunde „pactului keynesian”, lăsând țărilor libertatea de a aplica atât politici de piață liberă, cât și de ocupare totală, în realitate el a produs incertitudine și instabilitate. Astfel, cursurile de schimb s-au dovedit adeseori mult mai volatile decât ar fi trebuit să rezulte din fundamentele economice. De exemplu, cursul dolar-yen a avut o evoluție cu modificări majore în ultimii 15 ani de la 120 la 80, pentru a urca aproape de 150 și a coborî din nou la 110, în condițiile unor modificări

neînsemnate ale datelor fundamentale (Krugman 2009). În plus, combinația între abandonarea completă a controlului capitalurilor în țări cu sisteme financiare insuficient de solide și dereglementarea excesivă a piețelor financiare a creat un cadru foarte favorabil atacurilor speculative. În timp ce țările dezvoltate au putut profita de virtuțile libertății de variație a cursurilor de schimb, urmând o politică de indiferență benignă în raport cu propriile valute, țările emergente au fost, pe rând, ținta unor atacuri speculative puternice, în timpul cărora au descoperit că li se aplicau alte reguli. Tentativele de a trece la devalorizări moderate s-au soldat cu o prăbușire drastică a încrederii. Astfel, jocul de-a încrederea piețelor a înlocuit manualele de economie, propunând un exercițiu de psihologie amatoristică (Krugman 2009). În situații de incetinire a creșterii economice sau recesiuni, FMI propunea, pentru obținerea „certificatului de bună purtare”, politici care reprezentau o inversare totală a „pactului keynesian”: confruntate cu o criză economică, țările respective erau îndemnate să majoreze dobânzile, să-și reducă drastic cheltuielile și să-și creezească impozitele. Triumful conceptului „consolidării fiscale expansioniste” a promovat „încrederea piețelor” înaintea științei economice.

Student: Au fost statele dispuse să renunțe la suveranitatea lor bugetară?

Profesor: Considerației economice i s-a adăugat și considerația politică: statele nu au fost dispuse să renunțe la suveranitatea lor bugetară.

Criza a demonstrat că am trăit într-o lume iluzorie. Ideea stabilității macroeconomice realizate doar cu inflație stabilă și mică s-a dovedit profund greșită. Aranjamentul instituțional al Uniunii Economice și Monetare s-a construit pe această iluzie. Din păcate, s-a ratat șansa, cu ocazia revizuirii tratatului, îmbunătățirii substanțiale a acestei arhitecturi instituționale, deși, în cadrul Convenției privind viitorul Europei, au existat inițiative curajoase în acest sens. În lipsa unei prevederi în Tratat care să permită o guvernare economică completă la nivel european, prin adăugarea unei uniuni bugetare la uniunea monetară existentă, singura posibilitate rămasă a fost îmbunătățirea coordonării politicilor economice naționale. Pachetul legislativ lansat de Comisia Europeană, la 29 septembrie 2010, și-a propus exact acest lucru. El abordează două dimensiuni ale supravegherii:

- supravegherea politicilor fiscale;
- supravegherea macroeconomică, inclusiv a competitivității.

Student: Sunt corelate cele două dimensiuni?

Profesor: Cele două dimensiuni ale supravegherii sunt corelate, în cadrul „Semestrului european” cu supravegherea politicilor structurale (legate de Strategia Europa 2020).

Pachetul legislativ este format din șase texte de lege: patru propuneri care vizează chestiuni de ordin fiscal, inclusiv o reformă amplă a Pactului de Stabilitate și Creștere (PSC), și două regulamente noi, care au ca obiect depistarea și abordarea eficace a dezechilibrelor macroeconomice incipiente din UE și zona euro. PSC va deveni mai „axat pe reguli”, iar sancțiunile vor deveni consecința normală a încălcării, de către o țară sau alta, a angajamentelor asumate.

Propunerile de ordin fiscal se referă la componenta preventivă a PSC, componenta corectivă a PSC, regulim sancțiunilor și cadrul bugetar al statelor membre. Componenta preventivă presupune o monitorizare a finanțelor publice bazată pe noul concept de „politică bugetară prudentă”, care are rolul de a asigura convergența către obiectivul pe termen mediu. Componenta corectivă pune mai mult accent pe evoluția datoriei, corelând-o cu evoluția deficitului în luarea deciziilor legate de procedura de deficit excesiv. Modificările componentei corective și a celei preventive ale PSC sunt susținute de un nou set de sancțiuni financiare etapizate pentru statele membre din zona euro. În sfârșit, o nouă directivă stabilește cerințele minime care trebuie respectate de statele membre în ceea ce privește cadrul bugetar. Astfel obiectivele PSC vor fi reflectate în cadrele bugetare naționale, adică în setul de elemente care compun fundamentul guvernantei bugetare la nivel național (sisteme contabile, statistică, previziuni, reguli de politică bugetară, proceduri bugetare și relații bugetare cu alte entități precum autoritățile locale sau regionale).

Totodată, criza a dezvăluit pericolele majore ale unei globalizări care nu este acompaniată de o coordonare strânsă internațională, de o guvernare economică globală. În fond, dezechilibrele mari din economia mondială exprimă și un eșec al funcționării instituțiilor sistemului monetar internațional.

Student: Există o evaluare a riscurilor de producere a unor dezechilibre?

Profesor: Propunerile referitoare la supravegherea macroeconomică cuprind o evaluare periodică a riscurilor de producere a dezechilibrelor, pe baza unei table de marcaj („scoreboard”) a indicatorilor economici. În cazul statelor membre cu dezechilibre grave sau care periclitează funcționarea UEM, Consiliul poate adopta recomandări și poate iniția o „procedură de dezechilibru excesiv”. Se prevăd sancțiuni pentru statele membre din zona euro, dacă un stat membru nu respectă, în mod repetat, recomandările Consiliului. Principalele inovații pe care le aduce propunerea pot fi sintetizate după cum urmează:

- Abordarea mai severă a dezechilibrelor legate de datorii publice;
- Abordarea dezechilibrelor macroeconomice și de competitivitate, printr-o coordonare ex ante;
- Asigurarea eficacității sancțiunilor;
- Asigurarea calității statisticii;
- Introducerea unor noi principii care să ancoreze regulile bugetare naționale

Guvernarea economică adecvată – premisă a dezvoltării durabile

Student: Cum este caracterizat acest Pact de Stabilitate și Creștere?

Profesor: Acest PSC III (după PSC inițial din 1997 și PSC II, după revizuirea din 2005, care a realizat o ușoară relaxare) este cel mai dur dintre toate. Această înăsprire a PSC se bazează însă pe un diagnostic greșit: decretarea datoriilor suverane ca reprezentând pericolul numărul unu. În realitate, cauza principală a datoriilor acumulate de statele din UE nu este politica fiscală iresponsabilă, ci reprezintă un efect al acumulării nesustenabile a datoriilor din sectorul privat. Astfel, datorita guvernamentală raportată la PIB, în zona euro, a scăzut de la 72%, în 1999, la 67%, în 2007, în timp ce datorita gospodăriilor a crescut (fig.1). În aceeași perioadă, datorita instituțiilor financiare a crescut de la sub 200% la peste 250% (fig.2). Cu excepția Germaniei și Portugaliei, datorita guvernamentală se afla pe o tendință descrescătoare înainte de 2008 (fig.3). Mai surprinzător este faptul că două țări cu mari probleme actuale, Irlanda și Spania, și-au redus spectaculos datorita publică înainte de criză. Transferul datoriei private în contul datoriei publice a măsura de salvare necesară, dar acest lucru nu poate fi aplicat și pentru transferul responsabilităților. Este vorba deci de indisciplina piețelor dereglementate mai degrabă decât de

indisciplina bugetelor publice. Datoriile private au fost acumulate în urma unor creșteri nesustenabile ale consumului și piețelor imobiliare. Ciclurile economice sunt deseori corelate cu expansiunea creditului. Combinația dintre baloanele de săpun și expansiunea creditelor poate deveni letală. Punctul de plecare ar trebui să fie înțelegerea cauzelor expunerii nesustenabile a sectorului privat, pe de o parte, și a divergențelor macroeconomice din zona euro, în particular, și din întreaga UE, în general, pe de altă parte. Datoria nesustenabilă a sectorului privat a fost posibilă în condițiile lipsei unei reglementări și supravegheri adecvate a piețelor financiare, care să reducă și să prevină riscurile sistemice. De exemplu, riscul financiar generat de transferurile internaționale de economii s-a acumulat chiar într-o regiune, ca zona euro, care avea un cont curent echilibrat. Dar sistemul financiar din UE a acumulat active riscante, în contextul dereglementării și a lipsei unei supravegheri la nivel european. Procesul de reglementare și supraveghere avansează însă anevoios. Pachetul de supraveghere financiară, adoptat recent, de UE, este sub nivelul de ambiție al Raportului de Larosiere, iar eficacitatea reglementării fondurilor speculative („hedge funds”) a fost diminuată de numeroase compromisuri.

Student: Statele dezvoltate vin, și ele, cu propuneri individuale?

Profesor: O propunere germană, care se bucură de un sprijin larg, prevede permanentizarea mecanismului de rezolvare a crizelor. Acesta ar urma să înlocuiască actualul mecanism temporal, care expiră în 2013, și care pune la dispoziția statelor din zona euro suma de 500 de miliarde de euro (plus 250 miliarde de euro de la FMI) în caz de dificultăți ale acestora de a se imprumuta pe piețele financiare. Propunerea presupune o revizuire limitată a Tratatului și acceptă de fapt posibilitatea încetării de plată a unui stat membru al zonei euro. Zona euro a funcționat încă de la lansarea ei cu o combinație care conține deficiențe logice: „fără împrumuturi pentru statele în dificultate, fără posibilitatea ieșirii din zona euro, fără posibilitatea încetării de plată” („no bail-out, no exit, no default”). Propunerea germană înlocuiește această incoerență logică cu alta, și anume, o combinație între „posibilitatea de încetare de plată, dezechilibre persistente și lipsa unei uniuni fiscale” (Münchau 2010). Această propunere se bazează, de fapt, pe ipoteza conform căreia crizele pot fi rezolvate prin disciplină fiscală riguroasă. Dezechilibrele au reapărut, după criză, atât la nivel global, cât și în cadrul UE, fără să existe niciun plan politic credibil de gestionare a lor. Este greu de crezut cum zona euro ar putea supraviețui unei crize severe fără o abordare a dezechilibrelor. Scenariul este deja experimentat: în absența unei poziții fiscale agregate a zonei euro, dezechilibrele produc fluxuri financiare transfrontaliere masive, care conduc la distorsiuni ale sectorului financiar și, în final, la criza datoriei suverane.

Student: Uniunea monetară poate, deci, supraviețui unei uniuni politice?

Profesor: Teoria zonelor monetare optime determină condițiile pe care trebuie să le satisfacă țările pentru ca apartenența lor la aceste zone să fie atractivă, adică să asigure că beneficiile sunt mai mari decât costurile. Condițiile necesare pentru garantarea existenței durabile a zonelor monetare optime sunt binecunoscute din literatura referitoare la ele (Mundell 1961, McKinnon 1963, Kenen 1969). Ele pot fi sintetizate de trei concepte: simetria (șocurilor); flexibilitatea; integrarea.

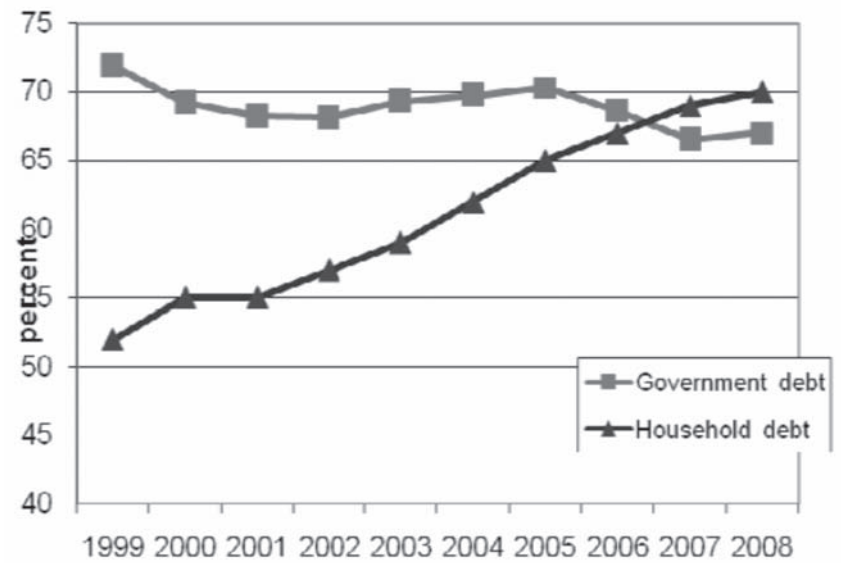
Astfel, țările care se află într-o uniune monetară trebuie să suporte șocuri macroeconomice, care sunt suficient de simetrice cu cele suportate de restul uniunii (simetria). De asemenea, țările trebuie să aibă piețe ale muncii suficient de flexibile pentru fi capabile să se ajusteze la șocurile asimetrice (flexibilitatea). În sfârșit, țările trebuie să fie suficient de integrate cu restul membrilor uniunii pentru a genera beneficii din utilizarea unei monede unice (integrarea).

Gradul de integrare politică influențează optimalitatea zonelor monetare. În primul rând, dacă uniunea monetară ar fi completată și cu o uniune fiscală, acest lucru ar permite stabilirea unui sistem de transferuri fiscale automate, ca asigurare împotriva șocurilor asimetrice. În al doilea rând, o uniune politică mai accentuată ar permite reducerea riscurilor unor șocuri asimetrice care au o origine politică (De Grauwe, 2009). Într-o uniune în care politica fiscală și politica socială sunt complet atribuite guvernelor și parlamentelor naționale, deciziile unilaterale privind nivelul taxelor sau al salariilor pot crea șocuri asimetrice. Astfel, politica de moderare în privința salariilor urmată de Germania, după 1999, a reprezentat un asemenea șoc asimetric pentru zona euro. Mai mult, reformele structurale inițiate în anul 2002, în cadrul unui vast program al social-democraților germani, intitulat „Agenda 2010”, au contribuit la scăderea consumului interior și creșterea competitivității exporturilor germane. În timp ce în perioada 1999-2007, costul unitar al muncii în Germania a crescut cu sub 2%, în Grecia, Irlanda, Portugalia și Spania, acesta a crescut cu valori de peste 30%. În lipsa posibilității unei deprecieri competitive, aceste țări au pierdut în termeni competitivității în raport cu Germania. Divergențele de competitivitate generate de politici naționale diferite în domeniul economic și social conduc la necesitatea unor ajustări financiare dureroase, care pot provoca tensiuni și produc, în final, creșterea costurilor legate de apartenența la o uniune monetară.

Student: Care ar fi concluziile acestor experiențe?

Profesor: Cadrul teoretic favorită în rândul economiștilor înainte de criză recomanda un rol principal pentru politica monetară, cu concentrare principală asupra inflației, neglijarea politicii fiscale ca instrument de stabilizare macroeconomică și dereglementarea financiară pentru eficientizarea piețelor. Abandonarea „pactului keynesian” a fost însoțită de adaptarea sistemului monetar internațional la noua ortodoxie, prin opțiunea pentru lipsa controlului asupra mișcării capitalurilor, cursuri de schimb flotante și autonomia politicilor monetare. Această viziune a lumii, încorporată în ceea ce se numește în prezent „noua sinteză clasică”, o mixtură între monetarism și teoria ciclului real de business, a creat iluzia autoreglării piețelor și a avut drept consecință abandonarea oricărei control național, regional sau internațional al dezechilibrelor în creștere continuă. Perioada post criză, a încurajat o emulație a modelelor de guvernare economică. În UE, se conturează o reformă a guvernării economice. Configurația actuală poartă amprente ideologice neolibérale în vogă la data Tratatului de la Maastricht, fondatorul uniunii monetare. Reforma actuală presupune întărirea supravegherii fiscale, prin înăsprirea Pactului de stabilitate și creștere, și a supravegherii macroeconomice, prin analiza economică a dezechilibrelor și coordonarea ex ante a politicilor statelor membre. Evaluarea noii propuneri conduce spre concluzia că ea se bazează pe un diagnostic greșit: cauza principală a dezechilibrelor este creșterea datoriilor publice. În realitate, cauza principală a dezechilibrelor este acumularea masivă a datoriilor în sectorul privat, criza datoriilor suverane fiind doar un efect. În acest context, chiar partea progresistă a propunerii, și anume, supravegherea macroeconomică, ar putea fi afectată de falsul pericol al datoriilor suverane. În plus, combinația imposibilă inițială „fără împrumuturi pentru statele în dificultate, fără posibilitatea ieșirii din zona euro, fără posibilitatea încetării de plată” („no bail-out, no exit, no default”) se îndreaptă spre o altă combinație imposibilă: „posibilitatea de încetare de plată, dezechilibre persistente și lipsa unei uniuni fiscale”. Opțiunea consolidării integrării politice în UE poate oferi o guvernare economică coerentă. În lipsa voinței politice de a avansa în domeniul unei integrări mai puternice, prin crearea unei uniuni fiscale și a coordonării mai strânse în domeniul politicii salariale și taxelor, zona euro, ca și întreaga UE, vor fi supuse în următorii ani la provocări majore. Chiar și fără integrare politică mai accentuată, se pot imagina soluții de îmbunătățire reală a coordonării economice în UE: întărirea supravegherii dezechilibrelor la nivel european, prin ECB, și la nivel național, controlul mișcărilor speculative de capital, instrumente de reglementare anticiclice pentru stabilizarea macroeconomică. O sugestie pentru viitoare cercetări ar fi identificarea instrumentelor de analiză pentru identificarea timpurie a dezechilibrelor, care prezintă riscuri mari de sistem.

Figure 1. Household and government liabilities in eurozone (% of GDP)

Source: European Commission, AMECO database and CEPS.

Figure 2. Bank and corporate liabilities in the eurozone (% of GDP)

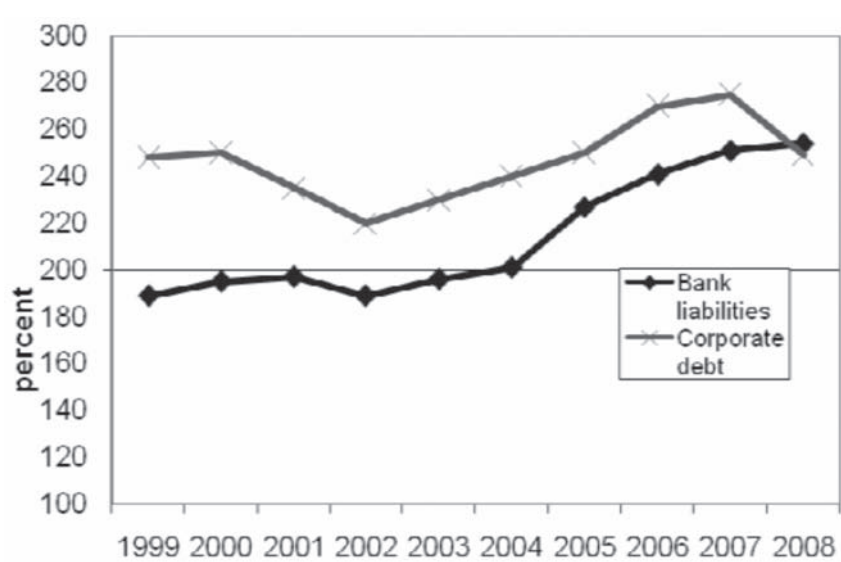
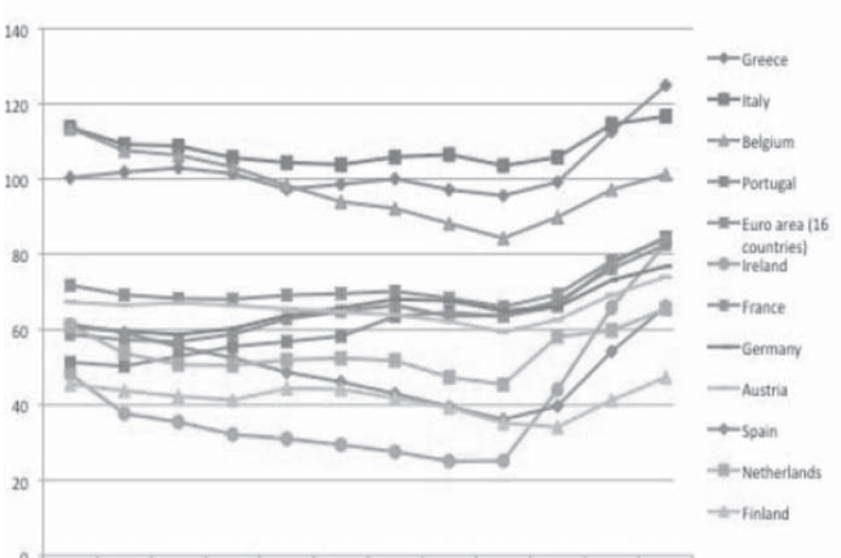

Figure 3. Government debt in the eurozone countries (% of GDP)

Student: Ce se prevede în privința supravegherii macroeconomice?

Profesor: În privința supravegherii macroeconomice, pachetul propus de Comisia Europeană, la 29 septembrie 2010, prevede o analiză economică a dezechilibrelor care pot apărea în economiile statelor membre. Această coordonare ex ante reprezintă o îmbunătățire clară, mai ales în condițiile în care acumularea dezechilibrelor și divergențelor macroeconomice și de competitivitate au fost neglijate în perioada dinaintea crizei. Este mai puțin clar cum vor fi tratate însă surplusurile și deficiențele de cont curent. Tratarea asimetrică a convergenței / divergenței competitivităților poate conduce doar la recomandări de rigoare fiscală pentru țările cu deficit, fără recomandări de relaxare salarială pentru stimularea cererii în țările cu surplus. Obsesia privind datoriile suverane creează premisele unei abordări asimetrice în sensul de mai sus. Divergențele macroeconomice în zona euro pot fi și consecința desincronizării ciclurilor de optimism și pesimism ale consumatorilor – spiritul animalic („animal spirit”), în corelație strânsă cu mișcările legate de expansiunea creditului (De Grauwe 2010). În acest caz, autoritățile de supraveghere naționale, dar și Banca Centrală Europeană (ECB), care are și responsabilități în privința stabilității financiare, pe lângă stabilitatea prețurilor, ar putea interveni pentru a controla expansiunea nesustenabilă a creditului. Controlul mișcării capitalurilor speculative este o altă pistă importantă pe care reglementatorii din UE ar putea să o urmeze. Instrumente de reglementare anticiclice pentru stabilizarea macroeconomică, cum ar fi limitarea la expunerile în valute străine, pot fi de asemenea utile în prevenirea accentuării dezechilibrelor.

CULTURĂ, IDENTITATE ȘI DIVERSITATE

(Urmare din pag.1)

Cultura se formează cu iubire și pasiune, cu trudă asumată, iar cel care o stăpânește devine într-adevăr un magician al Timpului. Ne-am propus de aceea ca activitatea în cadrul *Cercului studențesc de studii și creație literară* al Facultății de Litere, Universitatea *Spiru Haret*, București, să fie un loc de redescoperire a identității proprii; o „bibliotecă” având acces liber la raftul culturii naționale, o cale spre spiritualitatea românească, dar și o poartă deschisă spre universalitate.

Membrii *Cercului* s-au întrunit în luna martie a acestui an la sediul Palatului Învățământului, Științei și Culturii, propunând tema *Primăvara poezilor tineri; atelier de scriere creativă*. Ședința Cercului a atras un număr impresionant de tineri, preocupați de motivația actului literar. Parafrazându-l pe Lucian Blaga, aş spune că iubitorii limbii și literaturii române aparțin aceluiași popor. Mircea Eliade nota emoționant: „Scriu în limba română, limba în care visez.” În calitate de moderator al întâlnirii, am preluat, de comun acord cu studenții noștri, dictonul mentorului Titu Maiorescu la Junimea: „Întră cine vrea, rămâne cine poate.”

Cred însă că adevărata explicație pentru spiritul de emulație care se face remarcat la fiecare întâlnire de cerc ține de implicarea remarcabilă a conf. univ. dr. Valeriu Marinescu, decanul Facultății de Litere a Universității *Spiru Haret*, care a reușit să coaguleze în jurul său personalitățile Facultății de Litere. Este laudabilă inițiativa de a promova deschis, cu orice prilej, valorile culturii române. Adresându-l pe participanților un mesaj sensibil, sub semnul poeticii lui Nichita Stănescu, conf. univ. dr.

Valeriu Marinescu a deschis ședința de cerc cu aceste cuvinte emblematic:

«Iată-ne la o nouă și frumoasă activitate a *Cercului de studii și de creație literară* al Facultății de Litere din cadrul Universității *Spiru Haret*, întâlnire pe care – întrucât ne aflăm în luna martie – vă propun să o dedicăm unui mare poet român care, pe 31 martie 2011, ar fi împlinit 78 de ani: este vorba despre Nichita Stănescu, a cărui deviză era „a face câte ceva pentru cuvinte, iar restul, pentru oameni!”. Iată ce și-a propus, încă de la înființare, în anul 2008, și *Cercul de studii și de creație literară* al Facultății de Litere din cadrul Universității *Spiru Haret*. În condițiile în care mulți intelectuali de astăzi urmăresc să deconstruiască, să desființeze cultura română, să dărâme valori în care toți am crezut (precum Eminescu, Arghezi sau Sadoveanu) – pe motiv că asemenea scriitori ne leagă prea mult de tradiție și împiedică integrarea culturii noastre în Europa –, cercul nostru de studii și de creație literară încearcă să așeze lucrurile, oprindu-se asupra unor scriitori validați de timp, de critica literară, de instituții oficiale (precum Academia Română).

Noi ne propunem să fim soldați în oastea limbii române și, pentru că astăzi am spus că ne vom gândi mai mult la Nichita Stănescu, permitem-i să citez câteva versuri dintr-o poezie a sa, intitulată *Poetul ca și soldatul: Poetul ca și soldatul / nu are viață personală. / Viața lui personală este praf / și pulbere. /.../ Să nu-l credeți pe poet când plânge. / Niciodată lacrima lui nu e lacrima lui. / El a stors lucrurile de lacrimi, / El plânge cu lacrima lucrurilor.*

Nichita Stănescu se înscrie în tradiția apărării și înnoibilii limbii naționale prin scrisul literar, afirmând că *a vorbi despre limba în care gândești, a gândi – gândire nu se poate face decât numai într-o limbă – în cazul nostru a vorbi despre limba română este ca o duminică. Frumusețea lucrurilor concrete nu poate fi decât exprimată în limba română. [...]* *Ce patrie minunată este această limbă! [...]* *Nu spun că alte vorbiri nu ar fi minunate și frumoase. Dar atât de proprie, atât de familiară, atât de intimă îmi este limba în care m-am născut, încât aproape nu pot considera că norul s-ar fi numit altfel decât nor, că iarba s-ar fi numit altfel decât iarbă. [...]* *Limba română este patria mea.»*

Menit să ofere un cadru potrivit și să pună în valoare activitatea studenților interesați de data aceasta nu atât de de cercetarea filologică, interculturală și interdisciplinară, cât de *creația artistică*, evenimentul s-a remarcat printr-o participare numeroasă și de înaltă calitate.

Prof. dr. Dorin Uritescu, Colegiul Național „George Coșbuc” și cercetător științific dr. Viorella Manolache, Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române, București, au fost invitații de onoare ai acestei activități de cerc.

Au fost prezentate în fața unui auditoriu avizat plasmurii proprii, proiecte beletristice – poezie, eseu, pamflet – cu un înalt grad de originalitate. Au lecturat din creațiile proprii următorii studenți: Amalia Antonia Mihail, anul al III-lea, engleză-spaniolă, grupa 306 (poem în proză și pamflet), George Volceanov, anul al III-lea, engleză-română (poezie), Rodica Oniga și Iulian Gugoii, anul al II-lea, română-franceză, Ludmila Manda și Marin Codreanu, anul I, română-franceză, respectiv română-engleză (poezie).

Studenții noștri au avut și de această dată șansa de a intra în dialog cu profesorii Facultății de Litere, dar și cu dascăli de excepție din învățământul preuniversitar bucureșten sau din diferite județe ale țării. Comentarii și intervenții pertinente la creațiile prezentate au avut profesorii facultății: conf. univ. dr. Valeriu Marinescu, decanul Facultății de Litere, prof. univ. dr. Valentina Marin Curticeanu, prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan, prof. univ. dr. Elena Silvestru, șeful Catedrei de limba română a Facultății, prof. univ. dr. Mariana Franga, conf. univ. dr. Luiza Marinescu, conf. univ. dr. Maria Osiaș, lector univ. dr. Florența Simion.

Activitatea de cerc s-a bucurat de participarea unor studenți la

curșurile de zi ai facultății noastre (Marius Matei, Andreea Popa, Anca Ristea, Angelica Blegu – anul I, grupele 101 și 102), Daniel Alexandru, anul al II-lea, grupa 201, și a unor studenți masterande, anul I (masteratul *Modernitate și modernizare*): Mariana Birlădeanu, Maria-Alina Lențu, Iulia Cristina Bratu, Simona Zaveruc, Mirela Ciurescu, Livia Ciobanu.

Este notabilă armonia care marchează lucrările *Cercului* nostru. Tinerii pe care i-am ascultat aici și cărora le-am „conturat” orizontul trăiesc literatura la fel de convingător ca viața însăși. Ei sunt de admirat pentru sensibilitate, pentru înclinația spre solitudine, dar și pentru

și concentrarea, deschiderea, curiozitatea și rigorea studenților mi-au creat momente sufletești înalte, în care m-am simțit în același timp victorioasă și vulnerabilă.

La finalul întâlnirii, prof. dr. Dorin Uritescu a dăruit cu plăcere studenților care au citit din creația proprie câte un exemplar din cartea sa, *Fascinația numelui – studiu al creației lexico-semantice și stilistice*. Ne-au însoțit în demersul nostru reprezentanți ai mass-mediei – un redactor și echipa de filmare a *TVRM-Tineret*, cărora le mulțumim pentru interesul și răbdarea cu care ne-au urmărit.

Cu *Cercul* de la Litere, exersăm cu toții zâmbetul și zborul fără arip

candoarea și prospețimea opiniei ori pentru modalitatea insolită de armonizare cu Celălalt, dată de filosofia creștină pe care o împărtășesc. Privindu- pe tinerii vizibil emoționați, mi-au venit în gând versurile, devenite celebre, ale lui Nichita Stănescu: *Această mare e acoperită de adolescenți/care invadă mersul pe valuri în picioare...* Creativitatea plasmurilor citite, dar

– un zbor interior –, visăm și sperăm. La aceste întâlniri ni s-au deschis ferestre ale sufletului pentru a primi lumina puternică a zilei sau pentru a vorbi cu stelele Cercului, care parcă au coborât mai aproape de noi.

Le adresăm iubitorilor de beletristică, de creație literară invitația de a participa la următoarea noastră întâlnire, spre sfârșitul lunii mai, la o dată pe care o vom anunța în timp util.

ELEGIE DE PIATRĂ

Găsim o nevoită sete ce sapă albie pe buze, povară lângă mugurii de noapte și glasului, mireasmă. O roată atât de rară - păsării albastre - un tipăt care vine dinspre mine, când drumurile iscodesc copilăria adormită-n legănare. Mă vindecă ploaia ce crudă îmi vorbește de câmpuri de lumină, de milă și cuvinte, de tâmpla ce descinde din piatră în cădere. Se mai adună între noi, călătorii din ora absentă, zăpezile bătăndu-și spaima în prag, călăuzindu-ne cu ultima izbândă. Cum să găsec anotimpul femeii, tot mai adânc se cuprind în secunde semnele zilei

Și mă îmbătrânesc de elegie.

Rodica ONIGA, anul II

Omul din vis

Lui Virgil Mazilescu

cu omul din vis mă văd rar în regiunea de odinioară. el coboară pe aripă de inger eu îl întâmpin pe via dolorosa.

el îmi vorbește despre moarte și despre viața de odinioară eu îi vorbesc despre viață și despre moartea mea viitoare.

ultima oară el mi-a vorbit despre iubire despre trădare și despre acatist. eu...

Marin CODREANU, anul I

Cuvântului meu

Ce e cuvântul pentru mine? E sabie puternică cu reflexe argintii, E arma mea cea purtătoare Spre nebănuite lumi, Eu nu vreau să dețin înțelesul suprem al acestei lumi, Căci așa fi nebun, Eu sunt scomonitorul unei lumi, Ce se prăbușește și se reclădește Și nu doresc ca arma mea să-mi fie ruptă, Căci atunci, cum aş mai putea lupta? De-aş avea puteri nebănuite Și scopuri nobile de-atins, Nu m-aş da în lături Și te-aş lăstrui pe tine, cuvântul meu ales, Aceasta mi-ar fi virtutea Cu care m-aş înfrăşa În alte universuri, Ca lacrima curată De pe obraz de fecioară. Aşa aş vrea să fii tu, cuvântul meu, Aliatul meu puternic, Să-ți fiu eu și slugă și stăpân, Ca să pot îmbrățișa Înalte

Dor de-acasă, dor de-acasă, Dor de-a mea țară frumoasă, Dor de țară, dor de glie, Dor de scumpa Românie, Dor de țară și popor Și de mândrul tricolor.

Dor de țară, dor de mumă, Dor de patria străbună, Dor de frați, dor de surori, Dor de câmpul plin cu flori

Ludmila MANDA, anul I

Dor de-acasă

Unde stam la sezători, Petreceam de sărbători Cu ai noștri frațiori De cu seară până-n zori. Dor de frați, dor de cumnați Și de munții cei înalți, Dor de-ai noștri munți Carpați, Cu ape reci și codri-nalți. Dor de veri și de vecini Duși la muncă pe pustii,

Rătăciți printre străini Ca și iarba între spini...

Dor de-ai noștri frați munteni, Moldoveni și ardeleni Și de cei basarabeni, Ce împreună vor să fie Într-o țară mândră floare, Scumpă – România Mare.

Iulian GUGOI, anul II

POSTMODERNISM ȘI /SAU POSTHISTORIE

dr. Viorella MANOLACHE
Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române

Pe fondul unui aparent gol teletic, alimentând sentimentul sincronizărilor mecanice și/sau acela al presiunii dogmatice, provocarea *Cercului de studii și creație literară* al Facultății de Litere, Universitatea *Spiru Haret*, se organizează ca o necesitate în relieful științific românesc universitar actual, afectat (încă) de subdezvoltare teoretico - analitică și de mimetism formal. Iată de ce, pe fondul rezonant al poeziei studenților și al intervențiilor solide ale profesorilor, al patronajului (re)memorării vocilor singulare ale poeziei românești (în cazul de față, Nichita Stănescu), am răspuns cu bucurie invitației lansate, pretext de a simți liber și de a vorbi (dincolo de corsetul vremii) despre o (altă) opțiune care se revendică de la *modele epuizate* și se vrea așezată în propria-i paradigmă: *postmodernism* și/sau *postistorie*.

Decupând (după bunul plac!) un *dosar tematic* - precum cel al poeziei anului 2000 - și (re)așezându-l în tiparele primăvăratice ale provocării lansate prin cercul de față (inventariere *slabă* - în termenii lui Gianni Vattimo- și încă plasată sub teroarea *ismelor!*), putem stabili că, dincolo de ceea ce se acceptă prin *vers conectic, șofite postmodernă* sau *butoan-iață*, nu e tocmai un demers (ne)serios, ci o (re)stiuare în ceea ce am putea numi drept *poezie de rezervă*, sau, lyotardian, o *narațiune specială*.

Un atare asalt al *poesiei* asupra *historiei* ar viza, în principal, estomparea balansului dintre

memoria individuală și pluralitatea memoriilor colective, exfoliate din *experiența slabă* în care *historia* devine propriul său subiect. Sau, în acord cu lumina nostalgică a literii inițiale din miniaturi, am putea fi martorii unei exuvieri a memoriei și a înscrisurii istorioarelor ei – așa cum ne invita Günter Grass – *pe foi subțiri de ceapă*.

Beneficiile exuvierii istoriei – postulate de către profetul postmodernității, Nietzsche, de la amvonul unei lumi deconspirate - le reprezintă unitatea stilistică efilată dintre interior și exterior, profilul transparent al unui *dublul acolo* – sub care se aglomerează (ca-ntr-un carrefour al istoriei) urme, se clatină autoritarismele arceheol, se imbulzesc strategiile fără obiective, indecidabile. Pe scurt, se instituie un *cod al simulărilor* cu termeni, noțiuni, concepte, oferit ca leac, supliment, brand finial, panaceu. Sau, în termeni postmoderni, se (re)trasează desennul unei *geografii transparente*, cu liniile de demarcație ale unei noi istorii, al unui novdiscurs poetic, subsumat imperativului: a (*în*)scrie pentru a stinge, a (*de*)scrie pentru a face arhivă!

Instituția ca o *fractură*, recurgând la convențiile literare tocmai pentru a le nega, poezia generației 2000 nu se lasă inventariată în logica ecuației de *goluri și plimări*, lansând un atac tocmai prin *maximalism*, ca „realism istoric”, sau „căutare postmodernă”.

Răspunzând ancheiei (*Istoria literaturii române postbelice între premise și realizări*)

lansate de revista

„Convorbiri literare” (numărul 3, martie 2009), stabileam că modificările de paradigmă, din ultimul sfert de veac, ilustrează dramatismul unor ezitări ușor reparable: de la istoria socială, la cea a mentalităților, de la istoria structurală, la cea a vieții cotidiene, de la *macroistorie*, la *microistorii* narrative (stimulate de antropologia culturală), de unde „nostalgia sensului”, nevoia de ordine „în orice dimensiune a duratei. Spre a evita orice formă de reducionism, aceste particularități se cuvin, dimpotrivă, luate ca atare, *dimpreamă* cu toate consecințele ce *decurg de aici și asumate ca furnizare de realitate*. Respectarea lor nu ar camifica captularea în fața irationalului.

„Am plătit îndeajuns nostalgia trecutului și a Unului, a reconcilierii conceptului și sensibilității, a experienței transparente și comunicabile” – afirma J. Fr. Lyotard în replică, la cererea generală de relaxare și de liniștire (dinspre care însă adie „gustul” și „prețul terorii”, sau chiar „dorința de a împlini fantasma sumgrumării realității”)

Așa se explică și faptul că *posthistoria* este doar expresia particulară a unei stări de spirit, însă nu în totalitate *postmodernă*. Umanitatea *posthistorică*, tot mai nediferențiată în conduite,

întâmplă acest fel de evenimente... De foarte multe ori, colegi de-ai mei, psihiatri, psihologi vin, consimt, sunt compliciti celor care coboară, coboară... Vă dați seama că, în acest moment, psihologul, psihoterapeutul prezent în platou nu mai are aproape nimic cu psihologia. De fapt, cu totul altul este mediul dintr-un cabinet, cu totul alta este conversația cu un psiholog, dar, în acest peisaj, iată că apare, deci o porțiță s-a deschis. Problema este ca, din acest loc, să explicăm, practic, publicului că așa este prezența psihologului ca decor într-o emisiune de cancan, de scandal și alta e, de fapt, tătăduirea, vindecarea, care nu vine dintr-un sfat pe care-l prezinți la televiziune. Vindecarea din faptul că omul se duce și împreună cu specialistul găsește căile pe care o poate lua, iar alegerea îi aparține întotdeauna lui, nu terapeutului. Omul de știință al sufletului trebuie să fie sincer. Vedeți, aici este o problemă pentru că, de multe ori, și acest om de știință, apărând la televiziune, venind cu aceste sfaturi, își face o notorietate, notorietatea asigură și succesul profesional sau, mă rog, poate succes profesional e prea mult spus, dar, oarecum, omul vine la o credibilitate, mă duc la cabinetul lui cuture pentru că l-am văzut la televiziune.

Mi-a câștigat încrederea, am văzut, mi-a vorbit despre aia, despre aia, îmi place. Ce să spun acum? Și eu am avut o emisiune, la radio, nouă ani, de foarte mare succes: „Deschideți-vă sufletele”. Este emisiunea care mi-a dat impulsul de a urma facultatea de psihologie, iar a început facultatea de la Brașov, a doua promoție am fost eu, am simțit nevoia - s-o spunem cu mândrie pentru noi, cei de la *Spiru Haret*; categoric, oricând o spun cu mândrie, am învățat școala la *Spiru Haret*, am avut dascăli minunați aici și n-o spun pentru că am o obligație - vedeți drumul meu

în viață a fost cel pe care vi l-am povestit, dar chiar am o recunoștință pentru acești dascăli absolut minunați, care m-au așezat pe un drum anume și care au făcut treabă minunată în vremuri în care, sigur, în psihologie era un vid. Anii sau Ceaușescu, știți bine, nu au permis formare în aceste domenii, sociologii și psihologii erau periculoși, erau o specie foarte rară.

Corneliu Toader: Poate fi un psiholog bun cineva care nu este pregătit să iubească oamenii? Sau poate să fie doar un foarte bun profesionist, ca un chirurg care operează pe encefal? Cât de mult contribuie iubirea de oameni la soluționarea cauzisticii dumneavoastră?

Orelia Pescaru: Nu, nu, meseria aceasta implică foarte multă dedicație, dacă doriți, și foarte multă deschidere, și dorința de a ajuta, și nu poți ajuta pe cineva dacă nu ești aproape de el, dacă nu empatizezi, dacă nu simți că ceea ce faci tu ajută cu adevărat și, prin ceea ce faci tu, până la urmă, ești aproape de persoana respectivă. Nu este o meserie. Noi nu vindem un produs. Totuși, este limpede că psihologul reușește să pătrundă dincolo de faldurile de care spuneai. Apucamem să vă spun despre emisiunea mea „Deschideți-vă sufletele” de la radio. Apropo de jurnalist și de psiholog – pe atunci eram doar studentă. Nouă ani a durat această emisiune. Am renunțat la ea cu mare tristețe pentru că, la un moment dat, nu-mi mai permitea timpul. Nu mi găseam așa resursă de energie și pentru această emisiune. Ce se întâmpla acolo? Primeam foarte multe scrisori, foarte multe telefoane, se și dezbătea, la un moment dat, dădeam niște răspunsuri. Era interactivă, niciodată în acea emisiune nu s-a formulat sfaturi, deși X sau Y, care sunau, își permiteau acest sfat. Eu, Niciodată n-am dat sfaturi. Explicam cam cum stau lucrurile, care este

radiografia acelei situații, care sunt aceste posibilități de a face ceva :

Corneliu Toader: Cum vedeți o soluție sau, măcar o încercare de căutare a unei soluții, pentru a pune psihologia mediatizată în slujba celor care sunt în dificultate.

Orelia Pescaru: Ei, vedeți, aici e deja o capcană, în care au căzut mulți colegi de-ai noștri jurnaliști: doar goana după senzational; și chiar cu ajutorul unor colegi psihologi sau psihiatri, chiar aceste emisiuni, în care oamenii își deschid sufletul, au o audiență foarte mare, putem constata: bine, ei își deschid sufletul la modul de a-și putea ridica, uneori, poalele în cap. Oamenii au o aviditate foarte mare de a se uita în ograda celuialt, de a savura drama celuialt, gândindu-se: parcă nu mai sunt atât de nefecici, mie nu-mi este atât de rău; are un efect terapeutic, oarecum; de aici, însă, și pericolul. Ceea ce am ales să fac în media nu e să intru cu bocancii în viața unui om.

Îmi era limpede că trebuie să învăț, că trebuie să învăț, că trebuie să învăț și iată că au trecut 17 ani de când sunt în media și iată că nu mă opresc. Mi-am terminat și doctoratul - am avut susținerea, în catedră, acum două săptămâni.

Corneliu Toader: Felicitări!
Orelia Pescaru: Mulțumesc mult. Și vreau să continuu. Probabil, la un moment dat, te desparți de media pentru că sigur nu mai poți face o emisiune sau poate poți... În România există o anumită percepție, că trebuie să fii tinerică, păpușică, să poți să faci anumite lucruri deși dumneavoastră știți că în Occident este o superficialitate cruntă mai ales în zona presei comerciale. M-am gândit întotdeauna că este o chestiune provizorie, dar provizoriul uneori devine permanent.

Corneliu Toader: Însă dacă dumneavoastră, care vă gândiți, cu o așa luciditate, specifică unui

psiholog, și la modalitatea de a închide o buclă, înseamnă că vă gândiți și la cei pe care, vrând nevrând, ascultându-vă cursurile, investigându-i la seminar ce au învățat și stimulându-i să învețe, la rândul lor, să intre în sufletul celor pe care îi pot ajuta, pot fi cei care vă sunt colaboratori po o bucată de drum și poate chiar preiau de la dumneavoastră o zestre de înălțătură, cum ați preluat și dumneavoastră de la profesorii dumneavoastră. Cu ce gânduri priviți această posibilitate?

Orelia Pescaru: Mie îmi sunt foarte, foarte dragi tinerii, îi iubesc și, așa cum spuneam, e un schimb atât de benefic reciproc, deci nu mă stresează, nu mă enervează, nu mă consum nervos. Sigur că este un efort, sigur că da. Dar întotdeauna i-am privit foarte aproape. Sigur, mi-a permis și vârsta și-mi permite încă, și poate un anumit fel de-a fi, dar chiar îi privesc ca pe niște colegi, ca pe niște parteneri, toate cursurile și seminariile pe care le-am ținut sunt de așa natură, nu sunt după modelul acela vechi, și îmi place să cred că studenții își amintesc cu plăcere de aceste cursuri. Acum, trebuie să investigați dumneavoastră.

Oricum, ce pot să vă spun este că aici, în trustul nostru de presă, am cățiva absolvenți de jurnalism. Eu am fost profesoara lor, le-am predat psihologia comunicării și tehnici jurnalistice radio tv. Sunt foarte mândră de ei, sunt colegii mei astăzi, e minunat să ști că la temelia unui destin ai pus și tu o cărămidă, și nu sunt vorbe mari, și că tinerii acia chiar sunt foarte buni astăzi. Și aproape de media, am și la București, în toate trusturile de presă, oameni care au învățat de la mine. E un sentiment extraordinar, pe care cred că îl au și dascălii mei de la *Spiru Haret*, mulți dintre ei și astăzi pe baricade. Doamna Tatu, de exemplu, pentru care studenții de la psihologie au o adevărată

venerație, și de multe generații încoace, și cei de dinainte de Ceaușescu, cei care au făcut cu d-na. Tatu pedagogia de pe vremuri. Pedagogia era singura porțiță care-ți mai permitea să vorbești de-ale sufletului sau psihologia muncii, sau ce-a mai predat d-na. Tatu de-a lungul timpului, își aduce aminte cu mare drag. De ce? Că a fost genul acesta de dascăl și este genul acesta de dascăl care tot timpul împărtășește, împărtășește și este extrem de mândră de fiecare, vede în fiecare destin care se-mplinește ceva din ce a pus și ea acolo. Și așa este. Și aproape de meseria de psiholog: nu sunt niște efecte imediate, nu vedem niște schimbări spectaculoase, nu avem niște beneficii pe moment, el vin în timp, acest timp poate fi de la o lună, până la ani. I-aș întreba dacă sunt pregătiți pentru așa ceva pentru că dacă-ți dorești ca munca ta să se concretizeze în ceva palpabil, în ceva cuantificabil, dacă doriți, psihologia nu prea se împacă cu partea asta. Cât puțin din punctul meu de vedere și din prisma domeniului în care îmi desfășor activitatea. De aceea, trebuie să știi cu adevărat ce vrei. Și nu să încerci să faci teste. Și nu să încerci să mergi pe niște căi care și s-a părut fie că ar fi interesante, sau că ți-au părut fie că: mi-ar plăcea să fiu ca X sau mi-ar plăcea să mă joc de a... Nu este o joacă.

Corneliu Toader: Vă simțiți în postura de a împărtăși unor învățacei mai tineri din ce știți?
Orelia Pescaru: Da, și o fac deja. Tocmai asta vă spuneam, că e foarte important și atunci când ești în fața unor oameni, care sunt la început, să nu fii închinat, să nu-ți fie teamă că în momentul în care dai niște informații, în momentul în care înveți pe cel din fața ta un lucru, acel cineva, la un moment dat, îți va lua locul.

Unde ne sunt absolvenții

Orelia Pescaru: *Oricând spun cu mândrie că am învățat școală la Spiru Haret.*

Am avut dascăli minunați aici.

(Urmare din pag.1)

Corneliu Toader: Și totuși în acest domeniu, care este atât de bogat, atât de frumos, investigarea sufletului datează din totdeauna și duce uneori la niște rezultate absolut spectaculoase în sus sau în jos. Nu v-a fost teamă că deschideți o cutie a Pandorei atunci când v-ați aplecat, ca profesionist al psihicului, asupra unei cauzistici care putea duce la niște eșecuri sociale, pe care omul de media trebuia să le investigheze cu răceala obiectivă a celui care transmite informația pertinentă?

Orelia Pescaru: Ceea ce este mult mai dificil... M-am temut și mă tem în continuare pentru că îmi place să fac bine ceea ce fac, am o fire perfecționistă, ca dovadă că studiez, și studiez, și studiez, și cei din jur mă-ntreabă „dar nu te mai oprești odată? Câtă școală vrei să faci?”. Simt această nevoie continuă de a studia și de a mai învăța tocmai pentru că vreau să mă feresc de aceste greșeli, tocmai pentru că mă tem de ele. Tocmai pentru că sufletul omului este atât de delicat și atât de alambicat, în același timp, încât sigur că profesionistul trebuie să umble cu mare, mare grijă acolo și tocmai pentru că mă uit cu mirare și tristețe la colegi care nu au nici o problemă că pot greși, că pot răni, că rana aceea emoțională rămâne uneori ireversibilă și tu ai adăncit-o în loc să o tătăduiești.

Corneliu Toader: Dar media este plină de cazuri sociale, în care oamenii, cu voce sau fără voce, apar. Vi se pare cumva o politică socială mediatizată?

Orelia Pescaru: Este politica audienței, dictatura audienței, rating-ul este dictatorul suprem, are rating, vedeți că de jos, căt de jos coboară nivelul acestor emisiuni în care ce se

30 DE ANI DE LA LANSAREA PRIMULUI ROMÂN ÎN COSMOS

(Urmare din pag.1)

Activitatea ofițerilor selecționați a continuat la *Centrul de pregătire „Iuri Gagarin”*. I-au urmat și soțiile. În perioada cât a durat pregătirea în vederea zborului extraterestru, organele de specialitate române au avut o permanentă legătură cu cele similare sovietice. În calitate de adjunct al șefului Secției pentru Probleme Militare și Justiție a C.C. al P.C.R., am luat parte, împreună cu generalul-maior inginer Dumitru Andreescu, comandantul Institutului de Cercetare și Inginerie Tehnologică al Armatei, vicepreședinte al

instruire a acestora. Prin expunerea sa, generalul Gheorghe Beregovoi a urmărit, pe de o parte, să creeze participanților la acea întâlnire o imagine cât mai completă asupra procesului pregătirii concrete a cosmonauților, iar, pe de altă parte, să-i informeze cu ceea ce se realizase până la acea dată.

Intrucât Konstantin Katuşev a propus ca în viitor lansarea cosmonauților să aibă loc în ordinea alfabetului chirilic, eu m-am ridicat și am susținut ca acțiunea să se producă în ordinea în care cosmonauții au parcurs programul de instruire și care, în urma probelor trecute, au fost declarați, de

precum și membrii Comisiei Române pentru Activități Spațiale, care au format colectivul de examinare a candidaților, au dovedit o înaltă competență profesională și maximă exigență.

Cei doi candidați selecționați – maiorul inginer Dumitru Dediu și locotenentul-maior inginer Dumitru Prunariu –, după admiterea la cursurile *Centrului de pregătire a cosmonauților „Iuri Gagarin”* din Moscova, au parcurs programul și au trecut cu succes, fiind cotați foarte bine la severul examen final și amândoi au fost planificați pentru zborul extraterestru. Cunoșteau și ei că de zburat trebuia să zboare numai unul. De mai multe ori am fost întrebat: de ce Prunariu? În legătură cu această chestiune se impun câteva precizări. În principiu, pentru fiecare zbor se desemnau două echipaje, un echipaj de bază și unul de rezervă. Numirea cosmonauților care urmau să zboare se făcea cu puțin timp înaintea lansării. În cazul în care cosmonautul desemnat să zboare, din diferite motive, devenea indisponibil, era înlocuit cu cel de rezervă. Competența de a stabili echipajele revenea în exclusivitate specialiștilor sovietici, care răspundeau de organizarea zborului. Din punctul nostru de vedere, important era doar faptul ca un român va pleca în Cosmos. Probabil, comisia care s-a pronunțat pentru Dumitru Prunariu a ținut seama, și nu în subsidiar, de faptul că era mai tânăr. Eu consider că ambii ofițeri ai Armatei române s-au comportat admirabil, că și-au făcut cu cinste datoria.

Mai întâi, doresc să punctez câteva momente până am ajuns la cosmodromul Baikonur. La sfârșitul lunii martie 1981, mi s-a comunicat că programul de pregătire a celor doi ofițeri români s-a încheiat, că au trecut cu rezultate foarte bune exigentele probe ale verificării finale, urmând să fie planificați pentru lansare. Nu peste mult timp, am fost înștiințat asupra datei zborului echipajului mixt româno-sovietic și am fost invitat să particip la eveniment. Despre aceste momente importante, despre activitatea cosmonauților îl informam și pe comandantul suprem - Nicolae Ceaușescu. În vederea participării la lansare, după ce am obținut aprobarea necesară, m-am deplasat la Moscova, la 13 mai 1981, fiind însoțit de Constantin Oancea, adjunct al ministrului Afacerilor externe, Eugen Florescu, adjunct al șefului Secției presă a C.C. al P.C.R., general-locotenent Gheorghe Zărnescu, comandantul Aviației Militare, colonel dr. inginer Eugen Teodorescu, președinte al Comisiei Române pentru Activități Spațiale, un grup de ofițeri. Pe aeroportul din Moscova, am fost întâmpinați de generalul de armată (ulterior mareșal) Vladimir Tolubko, adjunct al ministrului apărării al U.R.S.S., comandantul trupelor de rachete strategice (care, după un salut de bun sosir, mi-a comunicat că are plăcerea să însoțească delegația noastră pe timpul sederii în Uniunea Sovietică), de funcționari ai Ministerului Afacerilor Externe sovietic; au fost prezenți inginer Traian Dudaș, ambasadorul României la Moscova, general-maior Gheorghe Dinculescu, atașatul nostru militar, lucrători ai ambasadei. După o scurtă oprire la ambasada noastră, unde am discutat programul pentru zilele următoare, am făcut o vizită protocolară omologului meu, mareșalul Dmitri Ustinov, ministrul apărării al U.R.S.S. La întâlnire, unde am avut un larg schimb de păreri asupra unor probleme de interes general și bilateral, am fost însoțit de membrii delegației și de ambasadorul Traian Dudaș. Din partea sovietică au mai participat mareșalul Nikolai Ogarkov, șeful Statului Major General al Forțelor Armate sovietice,

mareșalul Viktor Kulikov, comandantul-șef al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia, general de armată Alexei Epișev, șeful Direcției Generale Politice a Armatei și Flotei sovietice, alți mareșali și generali.

În numele său, al celor care-l însoțeau, al ministrului pe care îl conducea, mareșalul Dmitri Ustinov ne-a adresat salutul obișnuit în asemenea ocazii și ne-a urtat succes în lansarea cosmonautului. Eu am mulțumit pentru ospitalitate, pentru pregătirea cosmonauților, și pentru posibilitatea oferită de a participa la zborul spațial comun româno-sovietic.

De la Moscova la Baikonur. A doua zi, 14 mai, însoții de generalul de armată Vladimir Tolubko, ne-am deplasat cu un avion Tu-134 la cosmodromul Baikonur din Kazahstan, unde am ajuns după circa trei ore de zbor. Pe aeroportul din apropiere am fost întâmpinați de generali și ofițeri sovietici. De la aeroport ne-am deplasat spre Leninsk, un orașel frumos organizat, curat, așezat pe fluviul Sărdaria, care serpuiește lenș pe nisipurile fierbinți. Aici nu am stat mult. Gazdele ne-au condus la cosmodrom pentru o vizită de informare-documentare.

Dispuneam de suficient timp, întrucât lansarea era planificată pentru orele 23.21 (ora locală, 19.21, ora Bucureștilor). Personalul din conducerea cosmodromului ne-a întâmpinat cu bunăvoință și ne-a prezentat spațiile tehnice în care se asamblau rachetele destinate explorării Cosmosului. Aceste spații dispuneau de o dotare impresionantă, extrem de sofisticată, fără de care nu ar fi fost posibilă executarea unor operațiuni de asemenea complexitate și precizie. Cu amabilitate, gazdele, ingineri și tehnicieni de o deosebită competență profesională, ne-au explicat principiile constructive ale rachetelor, performanțele lor, materialele din care erau confecționate, aparatura de verificare, ne-au prezentat echipamente folosite de cosmonauți.

Un alt obiectiv pe care l-am vizitat în incinta cosmodromului a fost muzeul dedicat istoricului rachetelor în U.R.S.S.. Cu ajutorul planșelor, graficelor, fotografiilor, filmelor, gazdele ne-au înfățișat interesanta istorie a rachetelor în țara lor, de la Konstantin Tîolkovski (1873-1935) până în acel moment. Evident, nu lipseau fotografiile savanților, ale cosmonauților, ale tuturor celor care s-au consacrat activității în acest domeniu de vârf al științei și tehnologiei secolului XX. De asemenea, am vizitat muzeul memorial „Iuri Gagarin”, precum și rampa de lansare pe care era instalată racheta, care urma să ducă în Cosmos echipajul româno-sovietic. Undeva, în apropiere de rampele de lansare, se afla Centrul subteran de dirijare a zborurilor cosmice. La invitația gazdelor, am sădit un pom care să amintescă, peste ani, de istoricul eveniment.

Întâlnirea cu cei doi ofițeri români pregătiți pentru lansare. În acea zi, au avut loc două întâlniri. Prima dată ne-am întâlnit cu cei doi ofițeri români cu circa cinci ore înaintea startului, ocazie cu care am discutat și am făcut fotografii împreună. A doua oară ne-am văzut cu puțin timp înainte de lansare. Se stabilise deja că va zbura locotenentul-maior inginer Dumitru Prunariu, iar maiorul inginer Dumitru Dediu va face parte din echipajul de rezervă. Auzul, cei doi ofițeri români candidați la zbor erau icolți într-un fel de seră, pentru protecție, îmbrăcați în costumele de cosmonaut. Am conversat cu ei prin ecranul de sticlă - un mic dispozitiv permitea comunicare - și am constatat că erau într-o

excellentă dispoziție. I-am felicitat, i-am urat mult succes celui care va zbura, respectiv locotenentului-maior Dumitru Prunariu, după care ne-am luat rămas bun. Ne vom revedea la București, după executarea misiunii în Cosmos.

Pregătirile concrete pentru lansare. Potrivit programului, echipajul româno-sovietic nominalizat pentru zbor, format din colonelul Leonid Ivanovici Popov, comandantul navei „*Saljut-6*”, și locotenentul-maior inginer Dumitru Prunariu, a fost transportat la rampa de lansare. Cu ajutorul lifului, cei doi cosmonauți au urcat în navă și au început verificările premergătoare lansării.

În acest timp, gazdele ne-au condus la locul stabilit pentru a urmări acțiunea, la o distanță de la care puteam privi cu ochii liberi rampa și racheta. Trăiam clipe de mare încordare, cu fiecare secundă starea de emoție și tensiune creștea. Toți care se aflau acolo erau coleștii de povara răspunderii pentru reușită, îndeosebi după ce a început numărătoarea inversă. Era o liniște momântală, se auzeau bătăile inimii. Mă aflam pentru prima dată în această tensionată, dar atât de fericită ipostază. Când, în numărătoarea inversă s-a ajuns la zero („nula” în limba rusă) s-au dezlănțuit cei 22.000.000 de cai putere, valurile de flăcări s-au transformat în râuri de foc, ce au pornit pe jgheburile laterale din beton. S-a făcut ziua pe o rază de câțiva kilometri, iar racheta, învingând forța gravitațională și ultimele piedici care o fixau pe rampă, s-a desprins încet din marea de vâpăi. Apoi viteza a crescut și racheta a luat înălțime îndreptându-se spre cer, în timp ce noi așteptam cu înfrigurare momentul plasării pe orbita circumterestră. La un moment dat, la comanda Centrului de dirijare, racheta purtătoare a efectuat o importantă manevră prevăzută în program. Precizia cu care s-a încadrat în parametrii de zbor a însemnat încă un important succes. Ne-am îmbrățișat și ne-am felicitat reciproc. Eram în acea fază când, la toți cei care urmăreau lansarea, se amestecau emoția cu satisfacția împlinirii. Primul român pășea cu succes spre stele. Potrivit celor stabilite la plecare, l-am informat telefonic pe președintele Nicolae Ceaușescu asupra reușitei acțiunii. După ce m-a auzit, a apreciat izbândă și mi-a cerut să transmit organizatorilor felicitările lui, felicitări pe care aceștia le-au primit cu plăcere și mulțumiri.

După ce ne-am luat rămas bun de la cei de la cosmodrom, ne-am deplasat la locul de cazare, care ni se rezervase în orașelul Leninsk. A doua zi dimineața, de la cosmodrom ni s-a comunicat că zborul navei cosmice decurge normal. La micul dejun, care s-a servit înainte de a pleca spre Moscova, a fost prezent și un vicepreședinte al Republicii Kazahstan, pe teritoriul căreia se afla cosmodromul. Un om agreabil, foarte cumsecade, care ne-a felicitat cu căldură și sinceritate pentru reușita misiunii spațiale. A ținut să fim serviți cu lapte de cămilă, ceea ce pentru noi a constituit o plăcută surpriză. Voi reveni la Baikonur în iulie

1984, împreună cu ceilalți miniștri ai apărării din statele participante la Tratatul de la Varșovia, când s-au vizitat spațiile tehnice de la cosmodrom și s-a asistat la lansarea unei rachete balistice intercontinentale, cu care erau propulsate și navele cosmice.

Din nou la Moscova. De la Leninsk, ne-am deplasat la aeroport și, de acolo, cu avionul, la Moscova. În Capitala sovietică, gazdele ne-au condus la *Centrul de urmărire a zborurilor cosmice*. Când am ajuns, am fost informați că nava cosmică „*Soiuz*”, cu Dumitru Prunariu și Leonid Popov la bord, se afla deasupra Spaniei. Apoi am văzut-o pe marele ecran, sub forma unui punct luminos, în sud-estul României și deasupra Mării Negre. La *Centrul de urmărire a zborurilor cosmice* am purtat discuții interesante cu un grup de savanți sovietici, care urmăreau obiective cu caracter științific.

Ne-am îndreptat apoi spre ambasada țării noastre. Aici, membrii delegației, ambasadorul și atașatul militar s-au întreținut cordial cu soțiile celor cosmonauți români - Crina Prunariu și Valentina Dediu. Le-am informat mai în detaliu asupra modului în care a decurs, până în acel moment, zborul cosmic, le-am mulțumit pentru sprijinul acordat soților lor în pregătirea pentru această performanță.

Cosmonauții la București. Echipajul cosmic comun româno-sovietic a încheiat cu succes misiunea. În urma unei perioade obligatorii de carantină, după verificările care se impun în urma unui zbor cosmic, cei doi cosmonauți români, Dumitru Prunariu și Dumitru Dediu, au sosit la București. În scurt timp, la invitația părții române, a venit în țara noastră o delegație de militari, oameni de știință și specialiști sovietici în domeniul cosmonauticii. Șeful statului, Nicolae Ceaușescu, într-un cadru festiv, a conferit titlul de „*Erou al Republicii Socialiste România*” locotenentului-maior inginer Dumitru Prunariu, colonel-mareșal în Armata României, și colonelului Leonid Popov, pilot-cosmonaut al U.R.S.S., pentru îndeplinirea cu succes a zborului cosmic la bordul complexului orbital „*Saljut 6*”-„*Soiuz*”.

Aș încheia rememorarea strălucitului eveniment din 14 mai 1981 subliniind că, prin trimiterea primului său mesager în Cosmos, românii și-au înscris pentru totdeauna numele, cu mândrie și demnitate, în rândul celor care au reușit să facă acest slab legendar.

Degradarea relațiilor interumane – fenomen complex al lumii contemporane

Prof. univ. dr. Gheorghe PISTOL

Pe parcursul vieții, omul nu trăiește în mod izolat, ci într-o strânsă interdependență cu mediul său geografic, economico-social, de comunicare etc. construindu-se, în acest fel, un sistem complex de **relații interumane**. Caracterizarea acestor relații trebuie să pomească, în primul rând, de la dubla natură a ființei omenești: a) latura biologică (animală) și b) latura socială (umană), iar, în al doilea rând, de la necesitatea integrării și armonizării acestora în cadrul convențiilor sociale. Asemenea relații înseamnă pentru om un proces permanent de afiliere, de respingere sau de indiferență, întregul proces având la bază un sistem de interese. Pe de altă parte, individul trăiește procese psihice intense, asociate, care exprimă bucuria, dragostea, compasiunea etc, sau disociate, precum mânia, vanitatea, invidia, ura, tristețea, dezgustul etc. Asemenea afecte, asociate sau disociate, au un caracter paradoxal și, dacă avem în vedere viața unui individ sau a unei colectivități, ele înseamnă o acumulare de energie, manifestată sub două forme: constructivă, ce constituie virtuțile în folosul semenilor, sau distructivă, ce reprezintă viciile. În cele din urmă, privit dintr-o altă perspectivă, raportul de forțe între energiile constructive și cele distructive exprimă echilibrul social, starea de tensiune a unei societăți, care asigură dezvoltarea, supraviețuirea sau, din nefericire, dispariția.

Viața a demonstrat că nu puține sunt situațiile când **relațiile dintre oameni se degradează**, din diferite cauze, obiective sau subiective: stratificarea socială, sărăcia, nivelul educațional și cultural, lipsa de satisfacții sociale și personale, tentații, sub diferitele lor forme (dorința pentru putere, goana după avere și lux), alcoolismul etc.

Degradarea relațiilor interumane se manifestă sub forme complexe, de o mare diversitate, precum:

- degradarea instituției familiei, sub toate aspectele sale;
- proliferarea unor deviațiuni sexuale, atâtădată privite ca excepții, referindu-ne aici la prostituție, feminină și masculină, homosexualitate, lesbianism, transsexualitate, pedofili, zoofilie etc;
- degradarea ființei umane, în general; în prezent, o pacoste care însoțește civilizația noastră o constituie consumul de droguri, alcoolismul, tabagismul etc;

■ curmarea vieții, o conduită conștientă sau înconștientă, deviantă și distructivă a ființei umane, ce se practică prin forme diferite: moartea violentă (sinuciderea), respectiv moartea ușoară (euthanasia).

În cele ce urmează vom încerca să trecem în revistă, în mod succint, o serie de aspecte referitoare la problematica complexă prezentată mai sus, cu mențiunea că cele mai multe date sunt culese din materiale existente pe site-urile instituțiilor guvernamentale și neguvernamentale cu preocupări în domeniu, dar și din publicațiile oficiale ale statului, în principal Anuarul Statistic al României.

A. Degradarea instituției familiei

Stabilitatea generală a unei societăți, privită ca sistem, rezidă, mai ales, din solidaritatea, din *trăcnicia familiei*, subsistem de bază al sistemului societate. În timp, evoluția familiei a suferit schimbări fundamentale, în pas cu dezvoltarea societății omenești, a statului, a forțelor de producție și a proprietății. Cele mai multe asemenea schimbări au fost și sunt constructive, cu implicații pozitive asupra vieții economico-sociale. Din păcate, nu puține sunt schimbările „negative”, cu implicații pe măsură în relațiile existente în familie, respectiv degradarea acestora, umare, așa cum menționam, a unor cauze diferite, obiective sau subiective.

Degradarea instituției familiei se manifestă în principal prin **deteriorarea relațiilor familiale**. Literatura de specialitate scoate în evidență faptul că în toată lumea se constată modificări negative, de substanță, ale comportamentului general al familiei, mai ales sub forma deteriorării relațiilor familiale, sub toate aspectele sale – reducerea numărului de familii tradiționale și extinderea formelor de coabitare (concubinaj), căsătorii fictive, ce au la bază interese materiale, creșterea numărului de divorțuri, inclusiv a celor repetate, creșterea vârstei medii la căsătorie, reducerea drastică a numărului de copii pe familie, întârzierea venirii pe lume a primului copil, căsătoriile juvenile de probă, cu copii sau fără copii, creșterea numărului de copii născuți în afara statutului matrimonial, abandonul copiilor (copii ai străzii). În aceste condiții, imaginea tradițională a instituției căsătoriei își pierde tot mai mult din forță, se modifică atitudinile față de familie, iar comportamentul demografic se

degradează pe zi ce trece. Referindu-ne la restrângerea dimensiunii familiei, constatăm că acest fenomen se manifestă pretutindeni în lume, tendință ce se va accentua și mai mult odată cu reducerea natalității și a îmbătrânirii demografice, a creșterii tentației pentru acumularea de bunuri materiale și de condiții tot mai bune de viață. În prezent, ponderea principală în structura familiei în țările Uniunii Europene este familia cu doi copii (aproape 60%), numărul mediu de copii pe o familie fiind de 2,21 copii, manifestându-se o tendință vizibilă de scădere a numărului copiilor născuți în medie într-o familie.

Și în țara noastră se constată o deteriorare accentuată a relațiilor familiale. Datele din Anuarul Statistic al României pe anul 2009 scot în evidență aspecte îngrijorătoare, precum:

- numărul căsătoriilor legale se situează la niveluri tot mai scăzute, în ultimii șase ani, cu excepția anului 2007, acesta situându-se sub 150.000/an;
- numărul născuților vii este de asemenea redus, în perioada menționată mai sus înregistrându-se 1,44 născuți vii la o familie căsătorită în aceeași perioadă. Mulți dintre copii se nasc în afara familiei tradiționale, în așa-zisele familii de probă (concubinaj). Practica a demonstrat, însă, că, odată cu nașterea unui copil, cei doi concubini trec pragul stării civile;
- ponderea divorțurilor în totalul căsătoriilor în perioada analizată este una foarte ridicată, aproape un sfert (22,79%) dintre căsătoriile înregistrate destrăându-se, mai ales în primii ani de căsătorie. Din nefericire, se constată fenomenul divorțurilor repetate, mulți tineri repetând actul căsătoriei și, din nefericire, și al divorțului. Exemplele ar putea continua.

În condițiile actuale, când toată lumea dorește o dezvoltare durabilă echitabilă, *familia trebuie să rămână una dintre verigile cele mai importante și cele mai stabile ale echilibrului societății*. Iată de ce această societate trebuie să acorde familiei maximum de atenție, astfel încât și în condițiile economico-sociale actuale, de cele mai multe ori vitrege pentru majoritatea familiilor tinere, aceasta să-și mențină funcțiile sale vitale: matrimonială, de reproducere, patrimonială, de producție și de consum. Altfel zis, familia trebuie să fie aceea care să vegheze asupra propriei sale reproducții, îngrijirii și educării tinerei generații, să asigure acel echilibru social, psihologic și de petrecere a timpului liber, atât de necesar și în timpurile noastre.

(Va urma)

Conf. univ. dr. Eduard IONESCU

Apărută în prestigioasa și titrata editură a *Academiei de Științe a Moldovei*, lucrarea *Echilibrul ecologic. Implicații sociale, economice și juridice* examinează la un înalt nivel științific și metodologic, un subiect ce se află pe agenda de lucru a cercetătorilor, clasei politice și societății civile de pretutindeni. Din câte se știe, comunitatea universitară și academică, organismele specializate, cu vocație internațională și responsabilități în domeniu, avertizează de două, trei decenii asupra efectelor dezastruoase pe care le produce dezvoltarea haotică asupra echilibrului ecologic, existând pericolul real de a fi distrus suportul vieții: animale, vegetație. Un semnal de alarmă, ce avea să sensibilizeze artizanii strategiei dezvoltării, din moment ce statele lumii în ansamblu lor, Organizația Națiunilor Unite și Uniunea Europeană au convenit un set de măsuri pragmatice de natură să contribuie la refacerea și preservarea mediului înconjurător.

Arhitectura logică și bine articulată a lucrării recenzate, caracterul sistemic al analizei și abordarea interdisciplinară, enciclopedică stărnesc interesul și admirația cititorului pentru acest nou demers al autorilor - Ion A. Popescu, Aurelian A. Bondrea, Cristina I. Barbu, Alexandru I. Gribincea, cadre didactice recunoscute pentru pricepera și exigenta de care dau dovadă în pregătirea și formarea pentru cariere performante a studenților, masteranzilor și doctoranzilor.

Mediul este parte integrantă esențială a oricărui proces de dezvoltare și circumscrie

Refacerea și preservarea echilibrului ecologic, prioritatea activității economice

legăturile și interdependențele existente între oameni și resursele naturale. Ca urmare, schimbările prin care trece mediul nu sunt generate numai de evenimente naturale, ci și de manifestarea practică a unor modele de dezvoltare și stiluri de viață. Reciproc, orice modificare a mediului fizic are consecințe socio-economice importante, care influențează calitatea vieții și a muncii. Efectele poluării mediului, cu precădere apariția unor serioase probleme de sănătate și perturbare a echilibrului ecologic, evidențiate pregnant cu ocazia unor reuniuni internaționale (Conferința de la Stockholm), au determinat ample „mișcări pentru protecția mediului”, atât în țările dezvoltate, cât și în cele emergente, aflate în tranziție și dezvoltare. Această reacție a generat o atitudine activă și din partea sectorului public și privat, principala caracteristică a demersului fiind aceea că a imprimat o nouă perspectivă asimilării de cunoștințe în domeniu. În cadrul unui proces evolutiv la scară mondială, marcat de Conferințele de la Rio de Janeiro și Johannesburg, se remarcă aspecte esențiale pentru structurarea și orientarea instrumentelor vizând *managementul mediului*.

În primul rând, multe dintre efectele induse de activitățile umane asupra mediului au o extindere globală și continentală sau regională, iar altele se manifestă în zone geografice specifice, necesitând soluții și măsuri la toate nivelurile. De pildă, producția și consumul de clorofluorcarburi, localizate, în principal, în țările dezvoltate, accelerează diminuarea stratului de ozon, având rolul de a proteja populația și ecosistemele globului împotriva radiațiilor solare ultraviolete.

În al doilea rând, îngrijorarea generală decurge din implicațiile economice și sociale: emisiile de gaze cu efect de seră generează schimbări climatice, ale căror evoluții au influențat dăunătoare asupra ecosistemelor și a sistemelor antropice planetare. După cum creșterea temperaturii, în anumite zone ale globului, induce: reducerea posibilităților de alimentare cu apă; accelerarea eroziunii solului; frecvență mult sporită a inundațiilor și, ca urmare, posibilități diminuate pentru producția de alimente. La rândul lor, efectele negative pot avea ca rezultate: apariția și extinderea foametei; tulburări sociale și programe costisitoare de reabilitare a mediului, în special în țările slab dezvoltate.

În sfârșit, cercetările efectuate, inclusiv de către autorii lucrării pe care o recenzăm, au scos la iveală noi dovezi ale severității crizei care confruntă mediul. Astfel, eliminarea unor habitate naturale, cum sunt: zonele umede și defrișările pădurilor tropicale, se soldează cu dispariția anumitor specii de faună și floră, respectiv cu reducerea drastică a receptorilor de carbon. După opinia autorilor, cheia reușitei măsurilor preconizate pentru protecția mediului constă în: participarea largă a comunității mondiale, cooperarea în probleme tehnice și aplicarea funcțională a mecani s-melor de finanțare, care să sprijine țările în curs de dezvoltare. În mod analog, succesul la nivel local este determinat de participarea cetățenilor, implicarea organizațiilor nonguvernamentale și a societății civile.

Evident, dezbaterile internaționale pe probleme de mediu au condus la înregistrarea unui prim consens, concretizat într-un prim acord general asupra următoarelor elemente majore: a) mediul reprezintă o preocupare comună a țărilor industrializate și a celor în curs de dezvoltare; b) problemele țărilor bogate și ale celor în curs de dezvoltare sunt diferite; c) răspunsul la problemele globale ale mediului poate fi găsit numai pe calea cooperării internaționale și prin integrarea dezvoltării economico-sociale cu protecția mediului, în conformitate cu abordarea bazată pe dezvoltarea durabilă și sustenabilă. Politicile de mediu reuneș țelurile și principiile comune de acțiune în domeniul mediului, ale unei comunități sau organizații la nivel internațional, regional sau local, care urmăresc un angajament asumat pentru protejarea, conservarea și ameliorarea continuă a mediului și conformarea comunității sau organizației cu cerințele reglementărilor relevante privind mediul. Politica de mediu furnizează cadrul conceptual pentru managementul mediului. Evoluția măsurilor pentru protecția mediului din ultimii 40 de ani s-a bazat pe filozofia controlului poluării. A fost creată o largă gamă de tehnologii de control al poluării și, în prezent, există posibilități tehnice pentru a reduce semnificativ sau chiar de a elimina integral emisiile și evacuarea de substanță poluante, în ciuda faptului că o asemenea abordare reduce sensibil profitul pe unitatea de cheltuieli, iar anumiți investitori consideră aceste măsuri ca fiind un lux costisitor, ce diminuează substanțial resursele de la utilizarea productivă.

Să ne cunoaștem profesorii

Profesor asociat ADRIANA PITEȘTEANU sau Pedagogul din spatele marilor actori

Lector univ. dr. George V. GRIGORE,
cancelarul Facultății de Arte

Era un început de săptămână normal, într-o zi de luni, 7 iunie a anului 2004, dar, la ora 11.00, la Studioul *Cassandra* al IATC-ului a început o agitație aparent nemotivată. Cine era curios și dorea un răspuns imediat, afla că avea loc a 40-a aniversare a promoției din anul 1964 a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale” București. Reamintesc că această promoție a avut drept conducători de clase pe maeștrii: Costache Antoniu, Jules Cazaban, Pop Marțian, Beate Fredanov, Zoe Stanca-Anghel, Ion Cojar, Victor Moldovan, Cornel Todea, Mihai Dimiu, Iulian Neculescu, Adriana Piteșteanu și Octavian Cotescu. Dintre figurile remarcabile ale promoției care se reunea aici, sărbătorindu-și performanțele, amintim pe: Valeria Seciu, Mariana Mițuț, Florina Cerceș, Rodica Mandache, Ilina Tomoroveanu, Monica Ghiuță, Violeta Popescu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Costel Constantin, Virgil Ogășanu, Ion Caramitu, Mircea Andreescu, Dan Săndulescu, Ștefan Radoff, Boris Petrof, Lucian Iancu și alții. Dacă intrai pe site-urile unor actori cunoscuți, veți avea o surpriză neașteptată. Peste tot apare numele unui pedagog, al unui profesor de Artă Actorului, care și-a pus amprenta pe aceste cariere artistice. Căutați pe Google numele Corina Chiriac, Fuego, Nicole Dușu („Narcisa sălbatică”), Constantin Ciocrt („Regina”), Ozana Martin (Teatrul Logos Buftea), Cristina Gheorghiu (interpretă de muzică populară, dar și actriță), Ion Rîșiu (Teatrul din Târgu Mureș) și alții și veți afla ce pedagog s-a aflat la baza acestor cariere, sau întrebați pe Valeria Seciu, Mariana Mițuț, Rodica Mandache, Ștefan Radoff, Rodol Visan, Ștefan Sileanu, Emil Hossu, Armand Calotă, Florentina Mocanu, Iuliana Moise, Ozana Martin, Petrescu Carmen, Cristina Gheorghiu...

Pedagogul pe care-l veți afla s-a născut la 28 august 1936 în comuna Răscueni, satul Cucuruzi, din județul Giurgiu. Doamna Adriana Piteșteanu. A urmat cursurile Liceului Teoretic de fete nr. 6 din București, în perioada 1950-1954, apoi Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale” din București, Facultatea de Teatru, secția Actorie, în perioada 1957-1961. A urmat și cursuri de perfecționare ca actor mănuior de păpuși. Ca șef de promoție a primit repartiție la *Teatrului Național* din București, unde a activat ca actriță din noiembrie 1961 și până în noiembrie 1964. A participat la importante spectacole de recitaluri de poezie pe scene importante din capitală și din țară. Din anul 1962 este numită asistent universitar, la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale” din București, iar, din 1970, devine lector universitar la aceeași prestigioasă instituție, urmând să devină conferențiar universitar în anul 1983, la Institutul de Teatru din Târgu-Mureș.

A semnat regia a numeroase spectacole de producție pe scena studioului *Cassandra* al IATC-ului din București. La Institutul de Teatru de la Târgu Mureș a regizat alte spectacole de producție teatrală cu mare succes. La Universitatea Ecologică, Facultatea de Arte, doamna conferențiar universitar Adriana Piteșteanu devine profesor asociat la specializarea *Teatru* începând cu anul 1994. Prin transfer, Facultatea de Teatru a Universității Ecologice se înscrie în rândul celorlalte facultăți din cadrul Universității *Spiru Haret* din București, începând cu anul 2003, urmând ca doamna profesor asociat Adriana Piteșteanu să regizeze în continuare: „Fasole bătută măr” după Marin Sorescu – 2007; „Cui îi e frică de Virginia Woolf” de Ed.Albee – 2010; „Cameriștele” după Jean Genet – 2010; „Loving Shakespeare” după W. Shakespeare – 2010.

Alături de activitatea didactică, din anul 1964 și până în prezent a interpretat roluri în spectacolele

Din anul 2003 și până în prezent, doamna profesor asociat Adriana Piteșteanu este membru al catedrei de Artă Actorului a Facultății de Arte din cadrul Universității *Spiru Haret* din București, coordonând o clasă de anul I, Ciclul I Bologna, alături de conf. univ. drd. Vlad Rădescu și asist. univ. Sorin Dinculescu, secondat de mai tânărul asist. univ. Vladimir Anton.

tinerilor regizori de teatru. La Televiziunea Română a fost invitată pentru a interpreta, la *Teatru TV*, personaje celebre. Studiourile din Buftea au fost vizitate de doamna profesor asociat Adriana Piteșteanu pentru a interpreta câteva personaje pitorești în producții cinematografice precum: „Când primăvara e fierbinte” (regia Mircea Săucan), „Alo, aterizează străbunica” (regia Nicolae Corjor), „Fram, ursul polar” (regia Elisabeta Bostan; 1980), „Trandafirul înflorăște a doua oară” (regia Cristina Nichituș; 1987). A jucat în peste 30 de filme de diplomă ale studenților de la regie film și operatorie. A regizat cu talent și dăruire pe scenele teatrelor profesioniiste din România Teatrul Național din Târgu Mureș, Teatrul din Sfântu Gheorghe; Teatrul *Fantasio*, Constanța.

Recent, pe data de 15 aprilie 2011, la ora 11.00, în Sala 124 a Facultății de Arte din cadrul Universității *Spiru Haret*, catedra de Artă Actorului, am vizionat, în prezența camerelor de luat vederi ale TVRM și împreună cu toți cei care au dorit să fie aproape de clasa doamnei pedagog Adriana Piteșteanu, un spectacol împreună deosebit. Totul a început cu un fragment din piesa „Steaua fără nume” de Mihai Sebastian, în interpretarea tinerilor studenți Mădălina Gheorghii, Mihaela Serdaru, Bogdan Bran, Mădălina Șerban. A urmat „Sandviș cu diamante” de Truman Capote, în interpretarea lui Cristian Constantinescu și a Alexandrei Filipovici. Mădălina Gheorghii, Theodora Popa, Răzvan Cirișov și Raluca Zlatonav avea să ne ofere un alt fragment al piesei „Steaua fără nume” de Mihai Sebastian. Apoi am vizionat „Cărța cu meru” de D.R.Popescu, în interpretarea lui Cristian Constantinescu și Adrian Bălă. După o pauză în care publicul a putut respira normal, a urmat „Hello, din partea Berthei” de Tennessee

Williams (cu Cristina Paraschiv, Edith Alibec, Andreea Lucaci, Anamaria Oaș, Andreea Neagu), „Donul liniștit” de Mihail Solohov (cu Ada Galeș și Adriana Panduru) și „Epiloguri” după „Ofertă de servicii” de Lia Bugnar (cu Andreea Boșneag, Mihaela Serdaru, Teodora Nedelcu, Bogdan Florea, Cristian Constantinescu, Bogdan Bran, Anamaria Oaș, Andreea Ghiță, Andreea Neagu, Andreea Lucaci și Carmen Manac). Nota de specificitate a întregului examen-spectacol a fost creată de îmbinarea neașteptată a fragmentelor de text dramatic cu sonete. Fiecare personaj avea la un moment dat – când totul în jur „îngheța” într-un stop cadru neașteptat – momentul său de sinceritate, și îl prezenta sub forma recitării unui sonet. Neașteptată a fost și reacția publicului; la început au răs, apoi, simțind importanța mesajului pe care îl cuprindea sonetul, au tăcut și au așteptat ca, după ce personajul a recitat, să își reia în primire sarcina scenică a personajului dramatic, acum parcă mai încărcat de sens, mai concentrat. Aplauzele din final au dovedit că această îmbinare dintre text dramatic și sonet a fost o alegere fericită, datorată doamnei profesor asociat Adriana Piteșteanu. Tinerii studenți au putut astfel experimenta un mod de prezentare spectaculară inedit. Rezultatul unui astfel de atelier teatral este sigur unul pozitiv și va contribui la așezarea bazelor unor adevărate cariere artistice viitoare. Un examen de evaluare pe parcurs... Tinerii talente și vibrație emoțională... Sonet și dramă... Speranța că și în această clasă sunt câțiva viitori mari actori...

Mulțumim doamnei profesor asociat Adriana Piteșteanu pentru modul în care știe să crească, ca o adevărată mamă, un talent firav și să-i dea tăria necesară de a sta drept în vântul aprig al schimbărilor din zilele noastre.

CU OCHII PE CEAS

Îmi procuram, cu ani în urmă, chiar de la librăria Institutului Tehnologic din Massachusetts (MIT) acel volum de speriat prin semnalele sale privitor la *Limitele creșterii*.

L-am citit și reparcurs ori de câte ori am simțit nevoia să mă asigur că am înțeles cum trebuie pojarul avertismentelor conținute. De câțiva ani, un volum spațios și îndocrinat pe măsură (Paul Roberts - *Sfârșitul petrolului*) face oficial de la duce mai departe aceste trasoare avertizoare pe cerul planetei, folosind un limbaj și mai de luat în seamă. Suntem în pragul unui dezastru, zice autorul și ne avertizează că, în lipsa unei abordări cu totul noi, eșecul catastrofal e aproape sigur.

Pe Lester Brown l-am cunoscut mai întâi prin felurite scrieri pe când conducea Worldwatch Institute din Washington, unde mi s-a întâmplat să-l și întâlnesc. A venit la București și am convorbit pe teme atât de apropiate lui. Cel mai recent, i-am urmărit expunerea din Aula Academiei. Discursul său este de mult timp consacrat aceluiași teme privind viitorul planetei, cu precizarea că pe subiectele luate în studiu nu ezită să formuleze unele poteci de evitare a colapsului ecologic și economic. Ultima carte tradusă la noi - *Lumea pe marginea prăpăstiei* formulează pe înțelesul tuturor cam ce poți înțelege și singur din titlu. Schema de elaborare a volumului se dovedește ceva mai în folosul cititorului, acestuia fiindu-i livrate, la pachet, nu doar măsurători înspăimântătoare prin cuprinderea lor negativă, ci, printr-o mișcare de translație comandată cu dibăcie, te invită să iei act și de scenarii posibile în direcția configurării soluțiilor. Las cititorul să-și ordoneze singur lectura acestui volum scos, previzibil, la *Editura tehnică*, dar nu mă rețin în a scoate în evidență câteva balize trebuincioase înțelgerii intențiilor lui L.R.Brown, considerat „un gânditor cu bătaie lungă”, „unul dintre pionierii și eroii ambientalismului global”.

Avem sub ochi o radiografie a situației la care s-a ajuns prin mersul perseverent al civilizației, acaparatoare de resurse și consumatoare de bunuri lăsate de Cel de Sus. Agresiunea asupra noastră a cetățenilor de azi ai Planetei (iar, după noi, prăpădul de pe lume) se traduce prin scăderea apelor subterane și scăderea recoltelor, eroziunea solurilor și expansiunea deșerturilor, creșterea temperaturilor, topirea gheții și punerea în cauză a securității alimentare. Fraza necruțătoare a cercetătorului nord-american rostește adevărul de care ne temem. Între ele, unul care ne convinge ușor: în decurs de 6.000 de ani de când a început civilizația, am trăit pe seama productivității sistemelor naturale ale Pământului. Numai că în a la un timp încoace, omenirea a depășit nivelul pe care aceste sisteme îl pot susține. Și atunci?

Lester Brown procedează precum medicul de familie la care te duci să-ți zică de sănătate. Consultația s-a terminat, tu aștepti cu teamă, dar și cu speranță verdictul. Doctorul nostru te privește cu luare aminte și îți spune, privindu-te în ochi: Prietene, ai cancer. Dar am și o veste pentru tine. Ce e de făcut de către alții pentru a-ți fi mai bine, îi privește pe alții. Dar nu uita: ceva-ceva poți face tu și tu n-ai fi bine să omiți că trebuie să începi de azi. Nu te gânde că marile părgăii ale salvării sunt în mâna altora, ia în seamă că puțin de la fiecare poate servi drept sursă de

optimism. Există, ni se spune, un Plan B. O colecție de posibile direcții de acțiune. Dar alături pot sta gesturile noastre diurne. Să nu ne credem la ora la care suntem sfătuiți să comitem o faptă bună, pentru a fi lăudați în fața clasei. Acest studiu de greutate în citirea imenselor pericole ce cuprind din toate părțile Planeta înșeriază asemenea mărunte dar posibile îndemnuri ca modeste însă extrem de necesare gesturi de zi cu zi. Sunt sigur că nu le-ați auzit. Nu sunt sigur că nu le-ați și încercat. Treceți-le acum pe propria agendă, spre a fi bifate ceas de ceas. Așadar...Mai marii planetei au de rezolvat ecuațiile devastatoare ale nevoii de energie. Să o facă, dacă se poate cât mai repede, dar având în atenție ca resursele de cărbune, petrol și gaze se topeșcă văzând cu ochii. Ne așteaptă sursele regenerabile și veți rămâne uimiți cât de mult sunt avansați unii în utilizarea energiei vânturilor, valurilor, soarelui, apelor termale. Niciun centimetru de speranță unor noi centrale nucleare, sună dur cuvântul de ordine. Iară noi, noi cetățenii? Simplu: economisiți! Reduceți consumul pe cât puteți la iluminat (suma cunoscut, nu i-așa?), înlocuiți becurile pe bază de incandescență cu lămpi fluorescente compacte, apelați la senzori de mișcare, care vor stinge luminile acolo de unde pleacă. Renunțați la aparatele de uz casnic depășite prin consumuri mari. Încurajați reabilitarea clădirilor.

Nu știți câte puteți face în transporturi? Cum? Abandonați ori de câte ori reușiți nesuferitul autoturism. Viitorul este al mersului cu trenul (de mare viteză) pe distante mari și - surpriză! - punerea în valoare a mersului pe bicicletă. Emisiile de carbon se vor comprima, costurile de mișcare și ele, vom blestema mai puțin aflându-ne excesiv la volan și pe gospodarii așezării îi vom despovăra de acuze privind lipsa locurilor de parcare. Trimiteți la regenerare tot ce se pretează; ne paste ziua când a arunca ceva la coș va pretinde să achiți nu știu ce taxă! Rețineți: avem de jucat un rol ca indivizi!

Planul B somează pe Cei Mari la acțiune hotărâtă. Sunt schițate țintele de mare greutate: reducerea emisiilor de carbon cu 80% (asta până în 2020); stabilizarea populației la maximum 8 miliarde până în 2040; eradicarea sărăciei; refacerea pădurilor.

Sigur, asta costă (dar ce nu costă?). Calcule făcute de experți indică, drept necesară, suma de cca 200 de miliarde de dolari. Te apucă frigurile. Lester Brown nu uită să ne amintească un „detaliu”: bugetele militare ale statelor depășesc suma de 1.500 miliarde dolari. Doar 12% din acest sac de bani ar fi suficient pentru a scăpa de toate.

Constatare: suntem pe buza prăpăstiei! Și cu ochii pe ceas.

Neagu UDROIU

Colaboratorul

nostru, prof. dr. Nicolae Mareș, a lansat, joi 28 aprilie 2011, ora 12.00, la *Casa Titulescu*, Șos. Kiseleff 47, București – în organizarea Fundației Europene *TTULESCU* și a Secției Istoria relațiilor diplomatice românești a ADIRI – cărțile: *Lucian Blaga – diplomat la Varsavia*, Editura Fundației România de Măine, 2011; *Alianța româno-polonă între destrămare și solidaritate – 1938-1939*, Editura *Biblioteca Bucureștilor*, 2010.

Au rostit alocuțiuni de întâmpinare: academician Dan Berindei, vicepreședinte al Academiei Române; academician Dinu C. Giurescu; ambasador Ion Brad, scriitor; primarul Sebeșului, Mugurel Sârbu; directorul general al Bibliotecii Bucureștilor, Florin Rotaru, scriitor; prof. univ. dr. Ion Calafeteanu; ambasador Mihai Roșianu, directorul Fundației Europene *Titulescu*.

Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”, Grupul de Cercetări Interdisciplinare și Comisia de Informatică Medicală din structuri ale Academiei Române, Consorțiu Internațional de Aplicație pe tema Generozitate-Creativitate-Solidaritate Interdisciplinary Laboratory „M. Eminescu - S. Haret - V. Ghika”, 2000 a organizat vineri, 29 aprilie 2011, ora 12.00, întâlnirea de evocare a activității Grupului de Cercetări Interdisciplinare dedicată personalităților Edmond Nicolau și Victor Săhleanu.

SOCIETATEA MINȚII ȘI A CONȘTIINȚEI invită lunar specialiști și pasionați din ambele direcții de orientări profund umane - exactă și umanistă - pentru a identifica aspirații și obiective comune și a le operaționaliza prin proiecte.

Anul trecut a fost evocată personalitatea academicianului Ștefan Milcu.

Au fost evocate activitatea Grupului de Cercetări Interdisciplinare, constituit de peste 15 ani (octombrie 1994), cu evenimente inițiate în decembrie 1992, la Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu”, și tradițiile dialogului academic interdisciplinar, lansat sub patronajul academicienilor Ștefan Milcu, Romulus Vulcănescu, Mihai Drăgănescu, Mircea Malița, a profesorilor dr. doc. Edmond Nicolau și Victor Săhleanu.

Invitațiile Doamnei Pictura

A venit vremea să vă prezint un pictor, despre care se poate că nu ați auzit, dar vă asigur că este unul foarte interesant. Numele lui este Cristian Duțulescu. S-a născut în 28 noiembrie anul 1969, la București. A început studiile la Școala Populară de Artă, secția pictură, la clasa profesorului Titus Drăgulescu. Este membru al Asociației Artiștilor Plastici din București, de puțin timp. Participă la numeroase expoziții de grup.

Așa cum se prezintă, într-o elegantă tipăritură, pasiunea lui pentru desen a venit de la o vârstă fragedă, fiind mereu influențat de stilul marilor pictori clasici. A realizat mereu peisaje uimitoare, ori natuiri statice de mare rafinament. Primele au fost posibile datorită călătoriilor sale, care i-au crescut mereu dragostea adevărată de natură.

Cele din urmă sunt explicabile prin marea sa talent. Peferă ca tehnica uleiului pe pânză, iar tablourile sale se găsesc acum în multe colecții particulare din România și de peste hotare.

Domnul Traian Nica, un generos în lumea picturii, asta este, trebuie să recunoaștem, mai rar, îmi spune într-o bună zi. „Să vă prezint un pictor deosebit. Este un mare talent”. Așa am

intrat în legătură cu domnul Cristian Duțulescu, în cadrul atât de generos al Parcului Herăstrău. Apoi, am privit tablourile sale, în cadrul unei expoziții colective. Ei bine, vă mărturisesc faptul că el se detașa prin vigoare, viziune, tehnică și... modestie. Păi, da, așa descoperire, la începutul anului de grație 2011, mai zic și eu!

Printre obiectele mele cele mai dragi este acum un mic tablou, 15 pe 20 cm, care se intitulază *Veneția I*. Gondolele se plimbă ușor pe canale, printre construcții caracteristice zonei. Gondolierii, deși sunt redăți doar în câteva pete de culoare, au o viață a lor personală, un ritm, o existență bine conturată. Este loc aici și pentru

se m n e l e naturii, fie un copac f r u m o s conceput, fie prin câteva flori puse la ferestrele în spatele cărora se întâmplă iar și iar

Aristotel BUNESCU

Cinci ani fără Zoe Dumitrescu Bușulenga

- *Lumea a început să uite să vorbească, pentru că nu mai citește.*
- *Nu ne interesează trecutul, numai prezentul. Iar asta ne taie rădăcinile. O lume fără rădăcini este o lume fără morală. Se vorbește puțin și despre intelectualii dintre cele doua războaie mondiale. Sunt nume care se ne mai pronunță, opere care nu se mai citesc, lucrări muzicale care nu se mai cântă. Există un fel de indiferență față de trecut.*
- *Eu sunt un cetățean al Galaxiei Gutenberg. Umanismul culturii se sprijină pe lectură, nu pe imagini fugitive. Lectura îți lasă popasurile necesare pentru reflecție, pentru meditație. Pierderea obișnuinței lecturii este periculul cel mai mare care amenință planeta, pentru ca slăbește intelectul, puterea de gândire, și te face să uiți limba.*
- *Vedeți, la noi, la români, exista o cuviință. Anumite cuvinte nu se pronunțau - nu erau niște tabu-uri, dar exista o pudoare. Acum cuviința, cuvântul acesta, a dispărut din dicționar. Nu am prejudecăți de niciun sor, dar felul în care ne purtăm ucide frumusețea.*
- *Marile mele iubiri au fost Eminescu și Enescu.*
- *Suntem o țară ocrotită. Suntem o țară apărată și misiunea noastră nu este în niciun fel sfârșită. Îmi place să cred.*

Zoe Dumitrescu Bușulenga

La 5 mai 2006, cultura română a pierdut pe unul dintre cei mai distinși dintre reprezentanții săi: academicianul Zoe Dumitrescu Bușulenga a trecut în neființă.

Născută la 20 august 1920, Zoe Dumitrescu Bușulenga a făcut studii muzicale la Conservatorul „Pro-Arte”, studii juridice și filologice (anglo-germanistică, istoria artelor), susținând teze de doctorat în drept – „Evoluția noțiunii de suveranitate” și în filologie - „Renașterea - Umanismul - Dialogul cultural”. A urmat treptele ierarhiei universitare ajungând profesor, șef al Catedrei de literatură comparată la Universitatea

din București, fiind, de-a lungul anilor, cercetător și director la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu”.

Între anii 1991-1997 a fost director al Școlii Române din Roma (Academia di Romania). A fost aleasă membru corespondent al Academiei Române, în anul 1974, și membru titular, în 1990, și, între 1990-1994, a îndeplinit funcția de vicepreședinte al acestui prestigios for al spiritualității noastre.

Un adevărat spirit renașcentist, acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga și-a consacrat inteligența și talentul elaborării unor lucrări de istorie

literară, literatură comparată, istoria culturii, analize stilistice, memorialistică ș.a., toate repere ale culturii românești contemporane: „Ion Creangă”, „Renașterea, umanismul și dialogul artelor”, „Valori și echivalențe umanistice”, „Antologia poeziei românești”, „Sofocle - contemporanul nostru și condiția umană”, „Eminescu - Cultură și creație”, „Periplu umanistic”, „Itinerarii prin cultura”, „Eminescu și romantismul german”, „Muzica și literatura” (trei volume), „Eminescu. Viața - Opera - Cultura”, „Pagini engleze”, „Portrete”.

A colaborat la reviste cum sunt „Manuscriptum”, „Revista de istorie și teorie literară”, „România literară”, „Secolul XX” ș.a., la postul de național de radio sau Televiziunea Română.

Ca recunoaștere a personalității sale a fost aleasă ca membru al Académiei Européenne des Science et des Artes, al Academiei Europaea ș.a. A fost distinsă cu Premiul special al Uniunii Scriitorilor, cu premiile „Herder”, „Adelaide Ristori”, „Pleiade” ș.a.

Cu o reală vocație a luminii, acad. *Zoe Dumitrescu Bușulenga* a rămas un model al omului de cultură, a cărui generozitate va aminti mereu că doar „dăruind vei dobândi”.

După câteva ore, era ca după o baie bună. Arăta proaspăt și mirosea a curat. Și-a jurat să găsească alt instrument care să facă ce făcea bușulengă, dar să-l lase pe el curat.

A înțeles atunci că pe ființele inferioare se poate experimenta. Mai târziu, a injectat animale în ochi, le-a amputat membrele, le-a decapitat, le-a fiert. Asta l-a făcut tare. Mengele și Stalin l-au fost, în secret, idoli.

Medicina nu l-a interesat. Însămnă să lucrezi cu ființe individuale. Nu aceasta era aspirația sa. Visa mari colectivități. Visa experiențe serioase, Economia era vizul său. Se visa un fel de inger al economiilor. Și soarta i-a fost darnică. A înțeles repede că banul este mai bun decât bisturiul pentru experiențele sale. Și-a cumpărat un milion de gulere albe, câte două trei, uneori chiar patru pe zi. Să aibă. Să nu se preocupe de fleacuri.

(Va urma)

Ion CORBU

Jeffrey Frankgele (I)

Îngerul economiilor. Întotdeauna a fost ferm convins că doar operațiunile în viu sunt operații adevărate. Pentru că scot răul prin suferință și purificare. Când era mic a operat o piscă. De câte ori simte că îi este greu, își încarcă bateriile cu amintirea primei sale operații. S-a trezit într-o zi, în curtea casei, cu o piscică având blana roșie. Un roșu ca de purpură. Aprins, pătrunzător, incitant, insuportabil. A prins piscica și a improvizat un laborator. Primul său laborator. O masă, niște sfiori, un bisturiu și mult sânge rece. A legat bine primul său pacient, de fapt o pacientă, și apoi, fără să-i tremure mâna, deși piscica se zvârcolea și miunatul său devenise răget de leu, i-a scos blana centimetru cu

centimetru. Sângele țâșnea din piscică și-l împroșca în ochi, pe față, pe haine, în gură. Îngheța sângele cald, care-i dădea o senzație de bucurie pe care nu o mai simțise până atunci. Este adevărat că, după primeii cea 30 de centimetri de blana scoasă, piscica nu a mai urlat, așa că și-a continuat operația cu minuție până când întreaga blana s-a aflat în mâinile sale. Atunci, își amintește mereu, a rostit și o replică

aminte de sandwich-ul pe care îl avea în buzunar. Parcă uzând de o a treia mână, nici azi nu înțelege cum s-a întâmplat, în timp ce tăia, precis, cu bisturiul, a scos sandwich-ul din buzunar și a început să muște cu poftă din el. Mesteca împreună cu sângele care continua să-i țâșnească din obiectul operației sale. Când a terminat de scos blana, terminase și de mâncat. Bucuria sațietății și a lucrului bine-făcut l-au entuziasmat. A umblat așa

Pamflet

memorabilă: operația a reușit pacientul e mort. Și ce poate fi mai înălțător în viață decât reușita? Piscica nu mai avea blănă roșie! Nu mai era un mutant. Doar că murise. Ei și? Importantă era reușita operației și atingerea scopului. Nu mai avea blănă roșie. Nimic altceva nu mai conta. Singurul disconfort de care își aduce aminte este că, în timp ce opera, i s-a făcut foame. O foame crâcnă monstruoasă și simțea că nu mai are puteri să opereze. Și-a adus atunci

vreo două săptămâni prin curtea pustie a casei. Când a trebuit să meargă la școală a constatat că este foarte greu să te speli. A dat cu săpun, detergent, diluant, leșie, bureți, șmirghel, piatră de polizor, zgură de fumal, perie de sărmă și câte altele. Rezultatul? Zero. Sângele nu ieșea și pace. Și l-a ars, mai apoi, centimetru cu centimetru, cu o lampă de benzină. Îl ardea pielea, dar strângea din dinți. Pe măsură ce își ardea petele de sânge de pe față, buze, piele, flăcări nu-l mai atingeau.

concerte, care a răspuns invitației lectorului univ. dr. Ion Oltețeanu, membru marcant al Catedrei de Muzică de la Facultatea de Arte a Universității *Spiru Haret* din București, de a participa la acest eveniment cuprins în cadrul programului *Interferențe culturale* al Catedrei mai sus amintite.

Profesoara și pianista Veronique Thual-Chauvel va interpreta: **J.P. Rameau (1683-1764):** Troi pieces des “Livres de Clavecin”; Gavotte varree en la mineur (1724); Les Cyclopes (1705); Les Niais de Sologne (1705);

L.V.Beethoven (1770-1827): Sonata op.31 nr.2 “La Tempete”; Allegro-Adagio-Allegretto;

F.Schubert (1797-1828): Impromptu op.142 nr. 3 (1827); **E.Lalo (1823-1892):** Intermezzo du Concerto Russe; Claire Chauvel, violon (acompaniament vioară, una dintre fiicele pianistei).

Venind din Serbia, de la Novi Sad, unde a susținut o serie de concerte, pianista Veronique Thual-Chauvel, însoțită de cele două fiice ale domniei sale, violoniste de excepție, după ce va concerta în București, va mai avea o serie de recitaluri de pian la Râmnicu Vâlcea și la Târgu Jiu.

Vă așteptăm cu drag la recital. Intrarea va fi liberă.

George V. GRIGORE

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ.

Echipa de handbal feminin a Universității *Spiru Haret* – vicecampionă națională

Echipa Universității *Spiru Haret* București a câștigat medalii de argint la *Campionatul Național Universitar de handbal feminin*, desfășurat în perioada 14-17 aprilie 2011, la Reșița.

Codruța Zavrăgiu, vicecampionă universitară, studentă a Universității *Spiru Haret*, a fost desemnată cea mai tehnică jucătoare de la această competiție.

Handbal feminin România la CE Sub19 2011

Naționala de tineret a României o obținut calificarea la Campionatul European de Handbal Feminin Sub 19. Cu trei victorii din tot atâtea posibile în turneul de calificare, echipa antrenată de Dumitru Muși și Costică Buceschi și-a aflat adversarele din Grupa A: Rusia; Spania; Slovenia; de la turneul final din Olanda (4-14 august).

Alina Dumitru, al șaptelea aur european la judo

La Campionatele Europene de judo, găzduite de Istanbul (Turcia), Alina Dumitru a câștigat medalia de aur la categoria 48 de kilograme.

Acesta este al șaptelea titlu european câștigat de Alina, după cele din 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 și 2010. Alina Dumitru este campioana olimpică en-titre a categoriei, după triumful de la JO de la Beijing (2008).

O altă medalie pentru Romania a fost adusă de Corina Căprioriu (la categoria 57 de kilograme), sportiva cucerind medalia de bronz.

Două medalii de argint pentru elevii români la Olimpiada de Științe a Uniunii Europene

Lotul olimpic al României a obținut două medalii de argint la cea de-a doua participare la Olimpiada de Științe a Uniunii Europene (EUSO), care s-a desfășurat în Cehia, în perioada 11 - 16 aprilie, a informat Ministerul Educației.

Olimpiada de Științe a Uniunii Europene, aflată anul acesta la a IX-a ediție, a reunit 40 de echipe din 20 de state membre UE.

Conform regulamentului, o țară poate înscrie două echipe formate din câte trei elevi care susțin două probe practice cu caracter interdisciplinar (biologie, chimie și fizică).

Cei șase laureați sunt Cristiana Dimulescu (Colegiul Național *Gheorghe Lazăr* din București), Mihai Prună (Colegiul Național *Vasile Luca* din Baia Mare) și Mihai-Rădu Popescu (Colegiul Național *Mircea cel Bătrân* din Constanța), respectiv George - Aurelian Rizea (Colegiul Național *Dinicu Golescu* din Câmpulung Muscel), Victor Șerban (Colegiul Național *Frații Buzești* din Craiova) și Florin Sebastian Dumitru (Liceul de Informatică București).

Maia Morgenstern, în Walk of Fame autohton

Maia Morgenstern este prima actriță care a primit o stea pe Walk of Fame-ul românesc din Piața Timpuului (lângă Magazinul *Cocor* din Capitală).

Actrița a fost recompensată cu o stea pe Aleea Celebrităților pe 1 mai, în ziua în care a împlinit 49 de ani.

Maia Morgenstern se alătură, astfel, în Walk of Fame-ul

românesc, altor patru mari actori: Florin Piersic, Victor Rebengiuc, Radu Beligan și Amza Pellea.

Marele premiu la Festivalul de Film de la Sarasota pentru *Marți, după Crăciun*

Lungmetrajul *Marți, după Crăciun*, regizat de Radu Muntean, a obținut premiul pentru cel mai bun film de ficțiune al *Festivalului de Film de la Sarasota* (SUA).

Festivalul de Film de la Sarasota s-a desfășurat în perioada 7-17 aprilie și a inclus proiecția a peste 180 de lungmetraje, documentare și scurtmetraje.

La invitația Institutului Cultural Român de la Stockholm, regizorii Bogdan George Apetri și Marian Crișan, precum și actorul Vlad Ivanov au participat la CPH PIX Feature Film Festival de la Copenhaga, ce s-a desfășurat în perioada 14 aprilie – 1 mai. Festivalul, aflat la a treia ediție, a inclus în selecția din acest an o secțiune intitulată Spotlight:

Filme românești în festivalul de la Copenhaga

Romania, ce cuprinde câteva dintre noile producții cinematografice, și anume „Aurora”, „Morgen”, „Principii de viață” și „Periferic”.

ICPE-CA – două medalii la Salonul Internațional de Invenții de la Geneva

Recunoașterea valorii și competitivității ICPE-CA în cercetarea națională și internațională a venit, de această dată, prin obținerea a două medalii la Salonul Internațional de Invenții de la Geneva, una de aur și una de bronz, pentru invențiile „Conductor electric aerian cu autoprotecție la depunerile de chichiură și gheață”, respectiv „Instalație de biogaz pentru gospodării individuale din mediul rural”.

Promovarea rezultatelor cercetării românești nu se realizează numai prin intermediul târgurilor de invenții. În acest sens, Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică va organiza în perioada 23-26 mai, la Bruxelles, în incinta Parlamentului European, o expoziție în cadrul căreia vor fi prezente cele mai reprezentative invenții românești. Aceasta acțiune are la bază dorința de a veni în

sprrijinul eficacității și coerenței politicilor de cercetare națională cu cele ale Comunității Europene, pentru îmbunătățirea impactului cercetării în industrie și pentru evidențierea contribuției cercetării românești la dezvoltarea durabilă a societății, prin atingerea obiectivelor strategiei *Europa 2020*.

ICPE-CA participă la această expoziție cu „Conductor electric aerian cu autoprotecție la depunerile de chichiură și gheață”, invenție care a fost premiată cu două medalii de aur și două de argint. ICPE-CA este pregătit să răspundă provocărilor impuse de noile cerințe economice și sociale, astfel încât, prin activitatea sa, să consolideze dezvoltarea durabilă a întregii societăți

Cannes

Corneliu Porumboiu, în juriu

Regizorul Corneliu Porumboiu va face parte din juriul secțiunii Cinefondation și al competiției de scurtmetraj la Festivalul Internațional de Film de la Cannes, care se va desfășura între 11 și 22 mai.

În juriu se va afla și actrița și producătoarea de origine franceză Julie Gayet, producătoarea austriacă Jessica Hausner și regizorul portughez Joao Pedro Rodrigues. Juriul va acorda, pe 22 mai, premiul Palm d'Or.

Radu Mihai și *Adulter* de Peter Kerec.

În „Short Film Corner” și-au mai înscris filmele următorii regizori: Andrei Popescu - *A Taste of Strawberries*, Sorin Misiriantu - *Benvenuti in Italia*, Erol Mintas - *Berf*, Claudia Topirceanu - *Doamna albă*, Ariana Pendiu - *Micile vedete la școală*, Cosmin Croitoru - *Semnul timpului*, Jamil Hendi - *Simucide-mă!*, Ioana Avram și Grigore Ivan - *The Blind Path*, Ana Cristina Iacob - *The Dowsy*.

În 2011, cele mai importante prezente românești la Cannes sunt Radu Mihaileanu în Competiția Oficială cu *La source des femmes*, filmul lui Cătălin Mitulescu, *Loverboy*, selecționat în „Un Certain Regard” (în Selecția Oficială, imediat sub Competiția Oficială), Corneliu Porumboiu în juriul scurtmetrajelor & Cinefondation, Bogdan Mustăț, care participă cu proiectul lungmetrajului de debut, *Lupu*, în Atelierul festivalului, precum și Ada Solomon, care reprezintă România în programul „Producers on the Move”.

Corul Theophania

Corul Theophania al Bisericii Ortodoxe Schimbarea la Fata din Cluj-Napoca, condus de dirijor conf. univ. dr. Ciprian Para, a susținut la Lisabona, în săptămâna de după Sărbătorile Pascale, două concerte de muzică bizantină. Concertele, organizate de Institutul Cultural Roman, au avut loc la Igreja Madreus, sâmbătă, 30 aprilie, și la Basilica da Estrela, duminică, 1 mai.

Potrivit ICR Lisabona, programul a cuprins lucrări semnate de Gavril

Musicescu, Gheorghe Dima, Nicolae Lungu, Sabin Drăgoi, Gheorghe Cucu, Alexandru Podoleanu și Pr. Nicolae Moldoveanu.

Corul Theophania al Bisericii Ortodoxe „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, fondat de dirijorul Ciprian Para în anul 1994, în forma corului mixt, a desfășurat o activitate

bogată, timp de mai mulți ani, fiind prezent în cadrul slujbei Sfintei Liturghii. A participat la evenimente culturale și concerte în Cluj-Napoca și alte orașe din Transilvania. Revigorat sub forma unui cor bărbătesc în 2009, are în componență douăzeci de membri, artiști lirici din corul Filarmonicii „Transilvania”, din corul Operei Române din Cluj-Napoca și studenți de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima”. Ansamblul s-a orientat spre un repertoriu cu trairice legături ardelen, abordând „Liturghia pentru cor de bărbăți” compusă de compozitorul Gheorghe Dima (1847-1925), imprimată și editată pe un dublu CD în 2010. Dirijorul Ciprian Para este conferențiar universitar doctor al Academiei de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca

CERNOBÎL – 25 de ani de la catastrofa nucleară

Data de 26 aprilie este o zi în care se comemorează una dintre cele mai mari catastrofe tehnologice din istorie. Acum 25 de ani, o explozie a distrus, pe rând, visele unei națiuni însetate de glorie, apoi a luat viețile celor care au avut nenorocul să fie aproape de eveniment și nu i-a iertat nici pe cei care urmau să se nască. Vorbim de Cernobil – un nume care din '86 a devenit sinonim cu moartea. Coincidență sau nu, Cernobil în limba rusă se traduce „durere”.

25 de ani mai târziu, pe întregul mapamond, peste 500 de acțiuni comemorau cel mai grav accident nuclear civil din istorie. În București, Parcul Colțea a fost locul unde Fundația *TERRA Mileniul III* și Asociația *Re.Generation* au expus fotoreportajul „*Cernobil – 25 de ani de la catastrofa nucleară*”, realizat de fotografii italian Stefano Schirato. Fotografiiile sale ne transpun într-o lume cutremurătoare în care sărăcirea populației și lipsa alternativelor de dezvoltare expun tânăra generație la pericole imense. Este cazul și lui Olexji și Anatolji – doi „puști” de 21 și respectiv 19 ani. Cunoscuți sub numele de „stalkers” - termen care definește persoanele ce ignoră pericolul radioactiv și sfidează autoritățile, cei doi tineri fură fier vechi din clădirile dezafectate ale Pripyat-ului și din casele abandonate de lângă oraș pentru a-l vinde pe piața neagră. Totul pentru o sumă mică de bani, dar necesară totuși pentru a supraviețui într-o astfel de zonă.

„*Rețeaua de afaceri ilegale crește tot mai mult în fiecare zi*”, povestește Stefano Schirato. Acest fapt este probat de fotografia sub care tronează următoarea legendă: „*În 2007, la ieșirea din zona roșie, a fost capturată o încălțătură de tuburi și rame de nichel. Gradul de contaminare a acestora depășea de 23 de ori valoarea legal admisă.*”

Tot cu prilejul comemorării exploziei de la Cernobil, cele două ONG-uri, *TERRA Mileniul III* și, respectiv, *Re.Generation* au prezentat din nou expoziția foto „*Cu minele curate!*”, realizată în 2010 de Mihai Stoica, în comunele Baița Plai (județul Bihor) și Ciudanovița (județul Caraș Severin), unde minele au fost închise, și în comuna Crucea (județul Suceava). Acestea are drept scop informarea publicului cu privire la minierul de uraniu din România și impactul social și de mediu al închiderii minelor de uraniu în ultimii ani. În România majoritatea minelor de uraniu sunt închise, ori în curs de ecologizare, și doar una se mai află în exploatare, la Crucea, în județul Suceava. Din păcate, accesul la informații privind aceste mine este strict controlat sub pretextul informației clasificate. Industria nucleară, dependentă de exploatarea uraniului, a reprezentat atât în perioada comunistă cât și în prezent o forță economică în stare să marginalizeze alternativele de dezvoltare durabilă, mai ales pentru țările în curs de dezvoltare. Fotografiiile realizate de Mihai Stoica ne prezintă un spațiu mort al României, peisaj dezolant și secretomanie, urmare a celor peste 25 de ani de exploatare.

Evenimentul de pe 26 aprilie 2011 a fost organizat în cadrul unui proiect derulat de *Fundația TERRA Mileniul III*, cu sprijinul financiar al *Fundației pentru Parteneriat* din Cehia. Proiectul, intitulat „*Wake up call – environmental justice!*”, se desfășoară în contextul în care dezvoltarea sectorului nuclear în Europa Centrală și de Est, implicit și în România, este promovată ca o oportunitate de dezvoltare, fără a lua în calcul efecte precum cel social în cazul închiderii minelor de uraniu sau cel al eșecului identificării unei soluții viabile pentru depozitarea în siguranță a deșeurilor radioactive.

Foto și text: Mihăiță ENACHE, student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Învăță să citești rapid

Curs de *Citire Fotografică*, 7-8 mai 2011

În weekendul 7-8 mai va fi organizat, la București, Curs de *Citire Fotografică* (PhotoReading) – www.myphotoreading.ro, susținut de Connie Larkin, unul din cei trei instructori români certificați de Learning Strategies. Cursul se desfășoară între orele 09:00 și 17:00, timp în care participanții învață tehnica de PhotoReading. În acest interval, ei citeșc patru cărți și mai multe articole.

Cursul de PhotoReading este un program de citire și învățare accelerat, în care vechea paradigmă a cititului este înlocuită cu o nouă abordare a materialului scris. Bazele cursului constituie rezultatele cercetărilor din ultimii 30 de ani în neuroștiință.

Tehnica de PhotoReading poate fi descrisă pe scurt drept un protocol pentru cele două extraordinare abilități pe care creierul uman le are:

1) capacitatea imensă de depozitare a minții subconștient; 2) un mecanism capabil să acumuleze informații la nivel subconștient într-un ritm extrem de rapid, numit în psihologie „procesul preconștient”. În mod obișnuit citim liniar, cuvânt cu cuvânt, propoziție cu propoziție. Însă creierul nostru nu funcționează așa. El funcționează dinșpre întreg înspre părți. Prin photoreading cuprindem întregul material deodată, citind în ritmul de o pagină pe secundă, apoi aprofundăm părțile. Este mult mai ușor și mai natural pentru creierul nostru să absoarbă informația în acest mod.

În școală am învățat să citim într-un mod pasiv, având doar cartea în față și rareori scriind ceva într-un caiet. Dacă e o carte tehnică, mai greoale sau care nu ni se pare foarte interesantă, e un chin de citit. Ne obosește, ne enervează, o parcurgem greu și probabil nici nu reținem prea mult din ea. Prin photoreading, însă, citim într-un mod activ; construim hărți, desenăm, avem caioci și creioane colorate. Totul devine mult mai fun și mai ușor.

Prin citire obișnuită, materialul este parcurs cu aceeași viteză: 200 cuvinte pe minut sau 100 de cuvinte pe minut, citire analitică. De aceea lucrurile devin monotone și, în plus, se acordă același timp informațiilor nefolositoare ca a celor care ne interesează cu adevărat. Știi regula 80-20? 80% din informația de valoare dintr-o carte se găsește în 20% din paginile ei. Prin photoreading veți ști exact unde e informația valoroasă din orice carte și vă veți axa pe ea, acordând puțin timp paginilor „de umplutură”. Asta pentru că viteza la care se fotocitește este de 25.000 de cuvinte pe minut. Așadar, foarte repede se primește o imagine de ansamblu a cărții și a părților valoroase din ea.

Mai multe detalii despre curs și despre modalitățile de înscriere se găsesc la: www.myphotoreading.ro

Silviu ȘERBAN

Matka Joanna od aniolow este o ecranizare a nuvelei lui Jaroslav Iwaszkiewicz, reprezentând, totodată, o vagă trimitere la evenimentele reale descrise de Aldous Huxley în *Diavoli* din *Loudun* (1952) și adaptate pentru film de Ken Russell în 1971, în controversata peliculă *Diavoli*. Evenimentele în cauză privesc un caz de posesiune demoniacă petrecut în Franța anulul 1634 într-o mănăstire de maici din Loudun, aparținătoare a ordinului catolic al Ursulinelor, unde au fost afectate șaisprezece călugărițe și maica superioară Jeanne Agnes (supranumită și maica Ioana a ingerilor). Încercarea de exorcizare a unui preot local, Urban Grandier, are drept rezultat arderea pe rug a

Dacă nu poți fi sfânt, nu are rost să te prefaci. E mai bine să trăiești cu demonii

preotului, ca urmare a acuzelor de seducere a călugărițelor și de colaborare cu diavolul. Filmul lui Kawalerowicz, *Maica Ioana a ingerilor*, se situează în prelungirea acestor evenimente, acțiunea fiind mutată totodată la o mănăstire de maici de pe teritoriul Poloniei. Întrucât persistau simptomele posesiunii demonice, constând în comportamentul isteric și blasfemiator al maicii Ioana și al călugărițelor, și după arderea pe rug a preotului Grandier (Garniec, în filmul lui Kawalerowicz), este trimis un nou preot, Jozef Suryń, spre a se ocupa în special de exorcizarea maicii superioare. Personalitatea acestuia, impregnată puternic de misticism, dezvoltată încă din primele scene ale filmului, este una necesară unei asemenea situații excepționale: părințele a locuit din totdeauna în mănăstire, nu cunoaște lumea și relele ei, practică ascetismul și autoflagelarea pentru a se apăra de diavol, rostește cu orice ocazie rugăciuni și litanii în limba latină. Scenele alternează, în principal, între două locații, hanul, unde preotul Jozef poposește, și mănăstirea de maici, dar implică și spațiul dintre acestea, un teren dezolat unde regăsim și rămășițele rugului pe care fusese ars preotul Garniec. Pe de-a-ntregul,

filmul are o tonalitate gravă, lăsând impresia că oricând urmează să se întâmple ceva îngrozitor.

Cele două figuri ale dramei sunt părințele Jozef (Mieczysław Voit) și maica Ioana (Lucyna Winnicka),

*Matka Joanna
od aniolow
(Jerzy Kawalerowicz,
1961)*

un bărbat și o femeie dincolo de straiete cu semnificație religioasă. Întâlnirile dintre cei doi evoluează de la neîncrederea cu privire la posedare urmărită de uimirea și groaza părintelui stărnite de manifestarea demoniacă a maicii superioare, la apropierea dintre cei doi, prin rostirea de rugăciuni și practicarea autoflagelării împreună, și, în final, la iubire. Iubirea este și cea care-l determină pe preot să primească în sufletul său pentru totdeauna diavoliul ce-o bântuiau pe maică, ucigând în numele lor doi slujitori de la han. Momentul culminant al posedării preotului și al împărțirii iubirii pentru maica superioară, prin sărutul mâinii acesteia, este pregătit de Kawalerowicz prin bizara

confruntare dintre Suryń și un rabin (jucat de același actor, Mieczysław Voit, confruntarea putând fi, astfel considerată și ca un dialog cu sine însuși) pe tema răului și a cauzei existenței acestuia în lume. Esența învățurii lui deodată, „eu sunt tu și tu ești eu”, însușită de creștin, sugerează că răul ține de manifestarea ființei umane, ceea ce înseamnă că oricine poate primi pe Satan în sufletul său. Iar preotul Jozef chiar o va face, din dragoste pentru maica Ioana.

Filmul este și o critică la adresa dogmei și a rigidității principiilor morale. Este vizată atât iubirea căreia preotul îi cedează neputincios, și de care acesta n-a putut să se ferească, necunoscut anterior sentimentul, dar mai ales condiția femeii, evidențiată, alături de personajul maicii superioare, de o altă călugăriță, Malgorzata (Anna Ciepielewska), aparent singura neposedată. Prietenă cu hangia, și o obișnuiește a hanului, sora Malgorzata sfârșește prin a-și lepăda straiete mănăstirești pentru a gusta din bucuriile dragostei alături de un boier atras în zonă de renumele călugărițelor posedaute. Versurile cântecului fredonat de sora Malgorzata la han vorbesc de la sine despre chemarea religioasă a călugăriței: *Dragă, dragă mamă*

voi deveni călugăriță / Mai degrabă decât cu un soț ce ar fi o brută. / Mai degrabă decât un iubit care te bâful să mă lovească, / Mai degrabă decât o bătaie, aș prefera să devin călugăriță. / Aș cânta mai degrabă cu călugărițele în mănăstire, / Decât să iau un soț și să am multe neccazuri. / Nu mă va deranja să cânt utrenii în dimineața friguroasă, / Dacă asta mă va salva de bătaile soțului. Similar, în cadrul ultimei întâlniri cu preotul Jozef, maica Ioana face apologia vieții posedatului, arătând că și-a deschis

sufletul demonilor spre a scăpa de monotonia vieții mănăstirești: *Dacă nu poți fi sfânt, nu are rost să te prefaci. E mai bine să trăiești cu demonii.* * * *

După o lungă ședere în Europa, vom părăsi bătrânul continent și vom scruta tărâmul hollywoodian, îndreptându-ne atenția, deocamdată, către două mari realizări ale primei dintre acestea aparține lui D.W. Griffith: *The Birth of a Nation* (*Nașterea unei națiuni*).

Programele Televiziunii *România de Mâine* și *RRM Student FM*

TVRM Educațional

LUNI – 2 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Cronica scepticului** (r)
 06:30 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Parodi Press.**
 Emisiune de Nicolae Iliescu
 09:00 **Nimic fără lege.**
 Emisiune de Florin Păniși
 09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 13:00 **Agricultura și alimentația** (r)
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
 14:58 *Promo USH*
 15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 18:30 **Ieri și azi.** Emisiune de Ciprian Vasilescu
 19:00 **Panteon.** Emisiune de Neagu Udroui
 19:30 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 20:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Șerban
 21:00 **Academia – Știință.**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 22:00 **Harețiștii.** Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Viața ca un spectacol.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 23:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
 00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 3 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Harețiștii** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Grădina cu statui** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Comorile orașului** (r)
 09:00 **Gândești, deci există.**
 Emisiune de Victorița Duțu
 09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 13:00 **Invitatul de la ora 13.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 14:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Un răspuns pentru fiecare.**
 Emisiune de Simona Șerban
 15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Calendar cultural.**
 Emisiune de Ion Dodu Bălan
 20:00 **Recital muzical.**
 Emisiune de Dumitru Cucu
 20:30 **Nocturna.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 22:00 **Ani de liceu.**
 Emisiune de Teodora Zincă
 22:30 **Călători în timp.**
 Emisiune de Violeta Screciu
 23:30 **Film documentar – Tehnologia azi**

LUNI – 2 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Cronica scepticului** (r)
 07:00 **Grădina cu statui** (r)
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Panteon** (r)
 09:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
 11:30 **Academia copiilor** (r)
 13:00 **Ecumenica** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Dor de acasă** (r)
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 18:00 **Un răspuns pentru fiecare**
 18:30 **Recital muzical** (r)
 19:00 **Aplauze pentru harețiști**
 19:30 **La sfat cu medicul**
 20:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
 21:00 **Cărți în instanță**
 22:00 **Profil spiritual – arhivă**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 01:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 03:00 **Ecumenica** (r)
 04:00 **Cărți în instanță** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

MARȚI – 3 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Nimic fără lege** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Film serial – *Cavalerii cerului* – ep.3** (r)
 09:30 **La sfat cu medicul** (r)
 10:00 **Film artistic străin**
Cum de s-a înecat Mona (SUA, 2000) (r)
 11:30 **Agricultura și alimentația** (r)
 12:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 13:00 **Invitatul de la ora 13 – direct**
 14:00 **Știință și spiritualitate**
 15:00 **Profil spiritual – arhivă**
 16:00 **Stagiune muzicală TVRM**
 16:30 **Harețiștii**
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 18:00 **Academia copiilor** (r)
 19:30 **Comorile orașului**
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nocturna – direct**
 22:00 **Cultură fără tranziție – arhivă**

00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 04:00 **La hanul moraritei** (r)
 05:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)

MIERCURI – 4 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Ani de liceu** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Virtuți și vicii.**
 Emisiune de Alexandru Lucinescu
 09:00 **Românul, cetățean european.**
 Emisiune de Cristina Păușan-Nuică
 09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 13:00 **Muzart.** Emisiune de Dumitru Nicolae
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
 15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Lumea văzută de aproape.**
 Emisiune de Neagu Udroui
 20:00 **Noi consumatorii.**
 Emisiune de Mihail Dumitru Sandu
 20:30 **Viață de român.**
 Emisiune de Simona Șerban
 21:00 **Academia – Economia pentru cine?**
 Emisiune de Ilie Șerbănescu
 22:00 **Lumea sporturilor.**
 Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar – Filme, filme, filme**
 23:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Șerban
 00:15 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Istoria cu învățătură** (r)
 05:00 **Academia Știință** (r)

JOI – 5 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lumea sporturilor** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Academica – Știință.**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 13:00 **La hanul morăriței.**
 Emisiune de Paulina Irimia
 14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Fircică la dispoziția dvs.
 15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Agricultura și alimentația.**
 Emisiune de Constantin Predilă
 20:00 **Întâlnire cu folclorul.**
 Emisiune de Theodora Popescu
 20:30 **Atelier tv studentesc.**
 Emisiune de Ciprian Vasilescu
 21:00 **Academica – Cărți în instanță.**
 Emisiune de Florin Rotaru
 22:30 **Lauri pentru liceeni.**
 Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar – Absolut minunat**
 23:00 **Consum cultura.**
 Emisiune de George Stanca

MIERCURI – 4 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Românul, cetățean european** (r)
 07:00 **Cinepanorama** (r)
 07:30 **Șlagăr fix**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Parodi press** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Nocturna** (r)
 11:30 **Am venit cu drag la voi**
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Cultură fără tranziție – arhivă**
 16:00 **Cărți și probleme – arhivă** (r)
 17:00 **Cărți în instanță** (r)
 18:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 19:00 **La Hanul Morăriței** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Noi, consumatorii**
 21:00 **Echipele „Gusti”**
 22:00 **Istoria cu învățătură – arhivă.**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Cinepanorama** (r)
 00:30 **Deutsche Welle** (r)
 01:00 **Cărți în instanță** (r)
 02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 03:00 **La Hanul Morăriței** (r)
 04:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

JOI – 5 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Nimic fără lege** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Galele TVRM** (r)
 11:30 **Adevăratele stele** (r)
 12:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Istoria cu învățătură – arhivă**
 16:00 **Grădina cu statui** (r)
 17:00 **Nocturna** (r)
 18:30 **Cărți și probleme – arhivă**
 19:30 **Cronica scepticului** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**

00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 04:00 **Nocturna** (r)
 05:30 **Deschide cartea!** (r)

VINERI – 6 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lauri pentru liceeni** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Scena ca istorie.**
 Emisiune de Violeta Screciu
 09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 13:00 **Vorbiți, scrieți românește.**
 Emisiune de Miorița Got
 13:30 **Film documentar – Cinemania**
 14:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Cronica ST.** Emisiune de Cristian Român
 15:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Comorile orașului.**
 Emisiune de Cezar Lungu
 19:30 **Recital muzical.**
 Emisiune de Dumitru Cucu
 20:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu Simona Șerban
 21:00 **Casă dulce românească.**
 Emisiune de Cătălin Maximciuc
 22:00 **Performeri în arenă.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Cinefilia.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 23:30 **Șlagăr fix.** Emisiune de Sorin Lupașcu
 00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Film documentar** (r)
 05:00 **Panteon** (r)
 05:30 **Atelier TV studentesc** (r)

SĂMBĂTĂ – 7 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Performeri în arenă** (r)
 06:30 **Casă dulce românească** (r)
 07:30 **Noi consumatorii** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret***
 11:00 **Academia copiilor.**
 Emisiune de Irina Haidet
 12:00 **Întâlnire cu folclorul.**
 Emisiune de Theodora Popescu
 12:30 **Cronica scepticului.**
 Emisiune de Cristian Român
 12:57 *Promo*
 13:00 **En garde!** Emisiune de Carmen Fulger
 14:00 **Un actor în culise.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 14:30 **Adevăratele stele.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 15:58 *Promo*
 16:00 **Magazin de weekend.**
 Emisiune de Marius Voicu
 16:30 **Cinepanorama.**
 Emisiune de Eugen Atanasiu
 17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**
 18:30 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu și Simona Șerban
 19:30 **Am venit cu drag la voi.**
 Emisiune de Georgetel Nucă

20:30 **Virtuți și vicii**
 21:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 22:00 **Profil spiritual – arhivă**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Galele TVRM** (r)
 01:30 **Cronica scepticului** (r)
 02:00 **Adevăratele stele** (r)
 03:30 **Grădina cu statui** (r)
 04:30 **Virtuți și vicii** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

VINERI – 6 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Noi, consumatorii** (r)
 07:00 **Un răspuns pentru fiecare** (r)
 07:30 **Un actor și rolurile sale – arhivă**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Aplauze pentru harețiști** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **En garde!** (r)
 11:00 **Atelier TV studentesc**
 11:30 **Cronica ST** (r)
 12:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 13:00 **Comorile orașului** (r)
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 15:00 **Profil spiritual – arhivă**
 16:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 17:00 **Muz-art** (r)
 18:00 **Cinefilia** (r)
 19:00 **Consum cultura** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nimic fără lege**
 21:00 **La Hanul Morăriței**
 22:00 **Românul, cetățean european**
 22:30 **Șlagăr fix**
 23:00 **Harețiștii** (r)
 23:30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
 00:00 **Atelier TV studentesc** (r)
 00:30 **En garde!** (r)
 01:30 **La Hanul Morăriței** (r)
 02:30 **Lumea văzută de aproape** (r)
 03:30 **Muz-art** (r)
 04:30 **Românul, cetățean european** (r)
 05:00 **Consum cultura** (r)

SĂMBĂTĂ – 7 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Gândești, deci există** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Atelier TV studentesc** (r)

21:30 **Cum vă place.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 22:30 **Film artistic – Draga mea secretară** (SUA). Conform reglementărilor CNA filmul poate fi vizionat de copii cu acordul părinților, Film artistic –1949; Genul: comedie; regia: Charles Martin; Distribuție: Kirk Douglas; Laraine Day, Keenan Wynn; Owen Waterbury, scriitor de succes, o alege pe Stephanie “Steve” Gaylord pe post de secretară; La început, tânăra scriitoare în devenire acceptă cu bucurie să lucreze pentru Waterbury, din dorința de a învăța cât mai multe de la scriitorul ei preferat, nu mai că lucrurile iau o întorsătură neplăcută după căsătoria ei cu marele Owen Waterbury
 00:00 **Cafe concert.** Emisiune de Sorin Petre
 00:30 **Adevăratele stele** (r)
 02:00 **Cum vă place** (r)
 03:00 **Academia Știință** (r)
 04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 8 mai 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Cinepanorama** (r)
 06:30 **Panteon** (r)
 07:00 **Deutsche Welle.**
 Emisiune de Oana Popescu
 07:30 **Deschide cartea!**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 08:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan
 09:00 **Vorbiți, scrieți românește.**
 Emisiune de Miorița Got
 09:30 **Basmele copilăriei.**
 Emisiune de Carmen Fulger
 10:30 **Idei în dialog.**
 Emisiune de Corneliu Toader
 12:00 **Starea de duminica.**
 Emisiune de Sorin Bejan
 12:30 **Scena ca istorie.**
 Emisiune de Violeta Screciu
 13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
 14:00 **Șlagăr fix.** Realizator Sorin Lupașcu
 15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.**
 Emisiune de Maria Gheorghiu
 17:00 **Scrisori de acreditare.**
 Emisiune de Mihaela Mihailide
 17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune de divertisment Realizator Puiu Stoicescu
 19:30 **Grădina cu statui.**
 Emisiune de Neagu Udroui
 20:30 **Galele TVRM organizate de Societate Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură**
 Emisiune de Georgetel Nucă
 22:00 **Ieri și azi.**
 Emisiune de Ciprian Vasilescu
 22:30 **Film artistic – Îngerul meu păzitor** (SUA).Conform reglementărilor CNA filmul poate fi vizionat de copii cu acordul părinților; Film artistic 1946; Genul: dramă; Regia: James Edward Grant; Distribuție: Paul Muni; Claude Rains; Anne Baxter; Eddie Lee este ucis de asociatul său, Smiley, și ajunge în iad. Odată ajuns aici, diavolul îi va propune un pact.
 00:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 01:00 **Dor de-acasă** (r)
 03:00 **Galele TVRM** (r)
 05:00 **Scena ca istorie** (r)

*În emisiunea **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*** sunt prezentate **Consultatii** pentru sesiunea de examene. Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

09:30 **Academia copiilor**
 11:00 **Lumea văzută de aproape**
 12:00 **Știință și spiritualitate** (r)
 13:00 **Invitatul de la ora 13** (r)
 14:00 **Scrisori de acreditare**
 14:30 **În căutarea folk-ului pierdut**
 15:30 **Gândești, deci există**
 16:00 **Adevăratele stele**
 17:30 **Virtuți și vicii** (r)
 18:00 **Viața ca un spectacol**
 19:00 **Aplauze pentru harețiști**
 19:30 **Șlagăr fix**
 20:00 **Film serial – *Cavalerii cerului* – ep.4**
 20:30 **Cronica scepticului**
 21:00 **Galele TVRM**
 22:30 **Cinepanorama**
 23:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 00:00 **Cronica scepticului** (r)
 00:30 **Invitatul de la ora 13** (r)
 01:30 **Academia copiilor** (r)
 03:00 **Scrisori de acreditare** (r)
 03:30 **Viața ca un spectacol** (r)
 04:30 **Galele TVRM** (r)

DUMINICĂ – 8 mai 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
 07:00 **Gândești, deci există!** (r)
 07:30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
 08:00 **Cronica ST**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Deutsche Welle**
 09:30 **Noi, consumatorii** (r)
 10:00 **Ecumenica**
 11:00 **Cinefilia**
 12:00 **Agricultura și alimentația**
 13:00 **Întâlnire cu folclorul**
 13:30 **Grădina cu statui**
 14:30 **Parodi press**
 15:00 **Muz-art**
 16:00 **Recital muzical**
 16:30 **Consum cultura**
 17:30 **Dor de acasă – direct**
 19:30 **Panteon**
 20:00 **En garde!**
 21:00 **Film artistic străin – *Lungul drum spre casă* (SUA, 1998)**
 22:30 **Un actor și rolurile sale – arhivă**
 23:00 **Biblioteca virtuală**
 23:30 **Cărți și probleme – arhivă**
 00:30 **Agricultura și alimentația** (r)
 01:30 **Dor de acasă** (r)
 03:30 **Biblioteca virtuală** (r)
 04:00 **En garde!** (r)
 05:00 **Grădina cu statui** (r)

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
 Realizator: Tiberiu Ursan
 10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
 Realizator: Robert Tache
 13.00-16.00
CUTIA PANDOREI
 Realizator: Kristine
Marți 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13
 Realizator: Sorin Lupașcu
 16.00-19.00
FRESH NEWS
 Realizatori: Otilia Zamfir
 19.00-22.00
DESTRESEARA
 Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00
Luni-Joi MUZICĂ
Vineri 00.00-06.00 – NIGHT FEVER

23.00-24.00
Luni-Joi CAFÈ NOCTURN
 Realizator: Luminița Bondrea
Luni 00.00-01.00 PRINTRE RÂNDURI (r)
 Realizatori: Otilia Zamfir
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Marți 00.00-02.00 – TOP 30 (r)
 Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER (r)
 Realizator: Robert Tache
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Joi 00.00-01.00 – Metalmorfoza
 Realizator: Marru
 01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SĂMBĂTĂ – DUMINICĂ

06.00-09.30
MUZICĂ
 09.30-10.00
MINI RADIO SHOW
 Realizator: Irina Haidet
 10.00-12.00
MATINAL DE WEEK-END
 Realizator: Alina Toma
 12.00-13.00
S

S.O.S. PATRIMONIUL NAȚIONAL

Turismul cu tematică medievală nu s-a bucurat de niciun privilegiu din partea regimului comunist. Dimpotrivă, castelele și fortificațiile au fost pedepsite tacit pentru că aminteau de vremuri ale „exploatării de clasă” și au fost ajutate să se transforme în ruine. O parte a celor care încă se țin

bine au funcționat ca sedii de IAS. O altă parte, cea fericită, au devenit sedii de muzee. Unul singur funcționează ca hotel și toate au fost lăsate în afara traseelor turistice. Cele peste o sută de castele și ruine au devenit adevărați strigoi ai Carpaților.

Strigoii
din Carpați

Castelele din Scoția nu au trăit mai multe răzmerițe decât cele din Ardeal. Castelele din Spania n-au cunoscut mai multe intrigi de palat. Cele din Franța n-au avut parte de mai multe turniruri, nici de mai multe asedii. Diferența este că fortificațiile din străinătate au beneficiat de mediatizare și de întreținere, pe când ale noastre au fost aruncate într-o nepăsare totală.

Conform bazei de date a Ministerului Culturii, în România de azi există 210 fortificații antice și medievale, 117 dintre acestea fiind castele. Cele mai multe se află într-o stare încă bună și câteva dintre ele sunt încă în stare să respingă asedii, însă doar 13 dintre ele sunt amenajate ca muzeu sau sunt integrate turistic. Cele mai multe castele se află în județele Mureș (13), Bihor (12), Bistrița-Năsăud, Brașov și Cluj (câte 10). În vechiul regat, campion este județul Prahova, cu cinci castele.

Cele mai vechi datează din secolele XII-XIII, cele mai recente sunt de la sfârșitul secolului XIX, când transformarea castelului în palat era deja efectuată, scopul de fortificație fiind total abandonat. Cele mai numeroase castele sunt totuși cele construite în secolele XVII-XVIII. Celor 117 castele nobiliare li se adaugă un mare număr de cetăți sătești, foarte bine conservate mai ales în zona Brașovului și în cea a Sibiului, care ridică numărul total al fortificațiilor medievale din România la peste 300. Cetățile țărănești sunt mult mai bine geometrizate decât castelele, dar mai mici decât cetățile orășenești și, de multe ori, cuprind fortificații de tip castel în jurul bisericilor întărite închise în interiorul cetății. Alături, întregul ansamblu se reduce la biserica întărită, unde clopotnița ține și loc de donjon. În multe cazuri, temeliile acestor vestigii din Evul Mediu ascund fundații de pe vremea romanilor, a cumanilor sau a teutonilor. Unele dintre fortificații au rezistat chiar marilor invazii ale tătarilor, care au pustiit întreaga Europă în secolele XII-XIV, au înfruntat mai multe răscoale și revolte și au fost serios afectate de războaiele cu turcii și mai ales de războaiele civile care vizau puterea dinastică.

Cu rare excepții (Branul, Peleșul, Sighișoara și castelul de la Hunedoara), întreg acest patrimoniu este lăsat aproape nefolosit și, în orice caz, nefolosit turistic. Puținele inițiative în acest sens au fost abandonate treptat, datorită izolării acestor eforturi și datorită lipsei oricărei politici care să adune interesele și inițiativele private și să creeze un cadru în care acestea să se transforme în afaceri.

Venit într-o vizită în Moldova, Alexandre Dumas a locuit un timp în Ceahlău, unde Palatul Cnejilor de sub stațiunea Durău i-a inspirat un roman: Strigoii Carpaților. Nu e printre cele mai bune volume ale sale, dar chiar și așa titlul său poate fi luat drept generic pentru ceea ce se întâmplă la noi cu privire la cetățile și castelele medievale: aceste sunt transformate în strigoi. Cele care nu sunt deja ruine devin, rapid și sigur, în zilele noastre ...

Alexandre Dumas
și castelele românilor

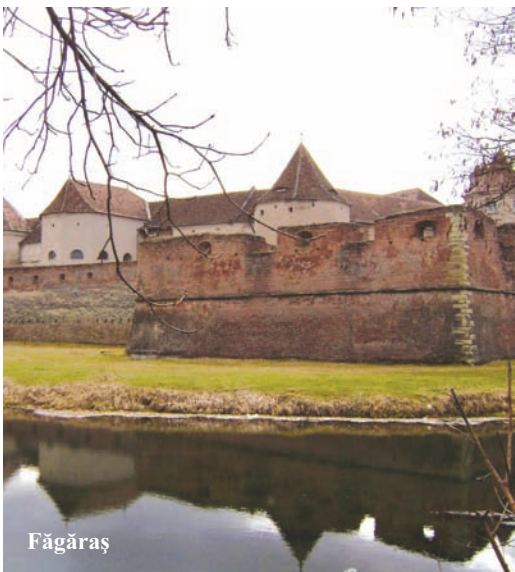
Transilvania
De bine de rău, Transilvania este zona cu cele mai multe întărituri conservate. Zona Hunedoara ar fi putut fi chiar fabuloasă: adună cetăți dacice, caste romane, situri săsești și secuiești și mai ales ceea ce ar fi trebuit să fie perla castelului din Carpați – Castelul Huniazilor. Numai că acesta a fost înghițit de orașul Hunedoarei, care, la rândul său, a fost înghițit de combinatul siderurgic, care a fost înghițit de mizerie. Turnurile lui par azi la fel de desuete ca furnalele. Meterezele s-au mai scuturat de cenușă, dar interiorarele sunt aceleași din Evul Mediu, jilave, dușmănoase, ca beciurile Gherlei. Un muzeu care conservă mult prea bine disconfortul.

Plasat mai în miezul traseelor turistice, Castelul Bran este cel care s-a bucurat de cea mai mare notorietate. A beneficiat și de un fericit concurs de împrejurări: pe de o parte a folosit ca reședință de vacanță familiei de Hohenzollern, fiind, deci, întreținut și restaurat, pe de altă parte, o întâmplare a făcut ca numele său să fie legat de cel al contelui Dracula, din romanul lui Stocker. Asocierea a fost total nemeritată, dar Branul a profitat în urma ei de un flux continuu de turiști străini, ceea ce i-a adus bani și chiar l-a silit să se renoveze permanent. A ajuns în situația (neobișnuită pentru România!) ca până și mortierele (puțile de lemn din vârful zidurilor) să fie noi și suficient de solide pentru ca oamenii să poată trece peste ele! (În anul 2000, Castelul Bran a fost revendicat de Arhiducele Dominic de Habsburg și de surorile sale, Maria Magdalena Holzhausen și Elisabeth Sandhofer. În luna mai 2006, aceștia au devenit proprietari castelului și ai domeniului aferent, în urma unei decizii guvernamentale de retrocedare Statul român a păstrat administrarea castelului pentru încă trei ani, până în 18 mai 2009. Înaintea retrocedării, Ministerul Culturii a dispus mutarea colecțiilor aparținând statului român de la Castelul Bran la Vama Medievală. Pentru a putea redeschide muzeul, familia de Habsburg a remobilat castelul cu obiecte din colecția personală. Redeschiderea oficială muzeului s-a realizat la 1 iunie 2009.)

Exemplul Branului nu ne permite însă să trecem peste celelalte 30 de castele ardelen care se mai

conservă. O scurtă enumerare a celor mai importante dintre acestea ne face să observăm că nici numele nu le sunt cunoscute: Castelul Ezsterhazy (construit în

sec.XVII în comuna Inghin, jud. Alba), Castelul Wesselény (în Jibou, jud. Sălaj, un exemplar izbutit al barocului transilvănean), Castelul Bulci (din comuna Bata, jud. Arad), Cetățuia Episcopiei (din Mediaș), Castelul Teleki (din Ocna Mureș), Bethelen-Haller (din Cetatea de Baltă, jud. Alba), Castelul Voievodal (din Aiud) și Cetatea Târgoviștei. Alte castele, precum Poienari, pe Argeș, sunt mai cunoscute turiștilor străini decât celor români.

Moldova și Muntenia
Moldova și Valahia n-au prea fost țări în care să stea piatră de piatră. În mai toate orașele vechiului regat cele mai vechi clădiri sunt bisericile. Dar chiar dacă aici sunt mai rare castelele, acestea nu înseamnă că sunt mai bine întreținute. A se vedea Cetatea Neamțului și Cetatea Târgoviștei. Alte castele, precum Poienari, pe Argeș, sunt mai cunoscute turiștilor străini decât celor români.
Cu excepții, în Moldova și Țara Românească nici nu s-a prea purtat prototipul de castel, ci acela de „curte”, respectiv, un conac sau un palat înconjurat la distanță de ziduri nu foarte înalte, ca de cetate. Ansambluri arhitectonice de acest tip au rămas numai la mănăstiri ca Sucevița, în Nordul Moldovei, sau Plumbuita în nordul Bucureștiului. În unele situații, doar zidurile de incintă au fost prăbușite, dar palatale din „curți” s-au păstrat, așa cum e cazul Ghica-Tei din București sau Casa Băniei din Craiova. În marea lor majoritate, însă, „curțile domnești” au dispărut cu totul, așa cum s-a întâmplat la Curtea Veche și la Curtea Arsă din București sau la majoritatea caselor domnești pe care Ștefan cel Mare le ridicase în Moldova, din Suceava la Vaslui și de la Huși la Piatra Neamț.

Fortificații antice

Fortificații antice reprezentative sunt cele de la Sarmisegetusa Regia și de la Ulpia Traiana Sarmisegetusa, prima fostă reședință a statului centralizat dac, cea de a doua centru al puterii din Dacia Romană. Alte vestigii dacice înscrise pe lista UNESCO sunt cetățile Costești, Blițaru, Piatra Roșie și Bănița. Dintre cetățile romane mai trebuie amintită cea de la Adamclisi și, tot în Dobrogea, cetățile grecești de la Calatis, Histria și Tomis, precum și cetățile bizantine de la Păcuil lui Soare, Capidavia și Dinogetia.

Cetăți sătești

Cele mai cunoscute cetăți sătești (construite ca răspuns la raidurile tătare sau la războaiele cu turcii) sunt cele de la Râșnov (azi muzeu), Ghimbav, Codlea, Rotbav, Homorod, Hărman și Prejmer (toate în județul Brașov), Biertan, Călnic și Saschiz. În majoritatea lor, aceste fortificații se prezintă în condiții bune, datorită întreținerii de care au beneficiat din partea comunităților locale.

Cetăți medievale

Cetatea Făgăraș este cel mai bine conservat monument medieval. Singura cetate de secol XVIII locuită încă în întreaga Europă este Sighișoara. Acest fapt a făcut ca ea să aibă parte de o oarecare investiție în restaurarea principalelor construcții și să fie gazda unui festival de artă medievală, care are loc în fiecare an, în ciuda notei de improvizație pe care o menține încă de la prima ediție. Oricum ar fi, este una dintre foarte puținele realizări în încercarea de a folosi turistic vestigiile ale secolelor trecute. Numărul vechilor castele și cetăți diferă foarte mult în funcție de criteriile abordate, de secolele la care ne restrângem, de tipul de fortificație, de scopul predominant militar sau predominant civil. Elementul de legătură între toate acestea este ignoranța aproape desăvârșită în care au fost lăsate să cadă și lipsa totală a folosului care se scoate din asemenea vestigii. Bogăția există, dar ea e

îngropată în ceva mult mai opac decât pământul: în nepăsare. Sibiul păstrează doar în parte zidurile și turnurile vechii cetăți, dar rămâne un element reprezentativ pentru arhitectura militară transilvăneană. La fel, Cetatea medievală din Oradea, construită la sfârșitul sec. XVI. Cetatea Neamțului, ridicată de Petru I Mușat, între 1382-1387 și întărită de Ștefan cel Mare, este una dintre cele mai importante fortificații ale Moldovei, alături de Cetatea Albă, Chilia și Hotin. La fel, Cetatea de Scaun a Sucevei, care are ca nucleu un castel de la sfârșitul secolului XIV, în jurul căruia au fost construite două ziduri. Fortificațiile de tip castel sunt cele care s-au bucurat de cea mai mică atenție dintre toate construcțiile militare medievale. În circuitul turistic se află doar Castelul de la Hunedoara și Castelul Bran, Castelul Bohus din Șiria, Castelul Bethlen din Deva, Castelul Karoly din Carei, Castelul Cserei-Fisher din Tăgșnad (Satu Mare), al Huniazilor din Timișoara, precum și cele trei castele din Sinaia: Peleș, Pelicor și Foișor.

Alte castele și cetăți din lista
monumentelor istorice, pe care ar
trebui să le cunoaștem și să le protejăm

Alba - Castelul Esterhazy din Șard, Castelul Bethlen din Aiud, Cetatea Alba Carolina, Castelul Călnic. **Argeș** - Cetatea Poienari. **Arad** - Castelul Mocioni din Bulci, Cetatea Ineuului, Cetatea Dezna. **Bihor** - Castelele Bathanyai din Aleșd, Castelele Zichy din Diosig, Aușeu și Lugășu de Jos și Castelul din Sămmartin. **Bistrița-Năsăud** - Castelul Wesselény, Cetatea Ciccului, Castelul Teleki. **Brașov** - Cetatea orașului Brașov, Castelul Cetățuia, Cetatea Feldioara, Castelul Brâncoveanu din Sâmbăta de Sus și Castelul Bethlen din Racoș. **Brăila** - Cetatea Brăilei. **Cluj** - Cetatea Bologa, Castelul Banffy din Bonțida și Castelul Teleki din Dăbăca. **Covasna** - Cetatea Almașului, Cetatea Balványos din Turia și Castelul Apor din Turia. **Giurgiu** - Cetatea Giurgiului. **Hunedoara** - Cetatea Orăștie, Castelul Pogany din Totești și Castelul Hațeg. **Iași** - Castelul Sturza. **Mehedinți** - Cetatea Severimului. **Maramureș** - Cetatea Chioarului și Castelul Teleki din Colțău. **Mureș** - Castelul Kendy-Kemeny din Brâncoveniș, Cetatea Gurghiuului și Castelul din Sângeorgiu de Mureș. **Neamț** - Cetatea Nouă a Romanului și Palatul Cnejilor din Durău. **Prahova** - Cetatea Tabla Buții din Slon. **Satu Mare** - Castelul Karoly din Abrud. **Sălaj** - Cetatea-castel Bathory din Șimleul Silvaniei și Castelul Haller din Gârbou. **Sibiu** - Castelul Turmu Rosu din Boita, Castelul familiei Bolyai din Buia și Castelul Brukenhal din Micăsasa. **Tulcea** - Cetatea Zaporozeni. **Cetatea** de la Jurilovca, Cetatea bizantină de la Slava Rusă. **Vâlcea** - Cetatea Arxavia de la Căineni.

Happyend britanic pentru Bonțida

Singurul protector al castelului și cetăților din România este Prințul Charles al Marii Britanii. Descoperind că strămoșii săi sunt de origine saxonă, înrudiți fiind cu sașii din Transilvania, Charles a vizitat de mai multe ori România și a deschis aici o filială a IHBC (Institutul de Conservare a Clădirilor Istorice) din Londra. Prin intermediul acestuia și al unei fundații (Transylvania Trust) Charles a demarat mai multe proiecte culturale de reabilitare și repunere în circuit a unor castele părăsite. Cea mai importantă realizare este Castelul din Bonțida, fost IAS, transformat azi în centru cultural.

Pagină realizată de
Nicu ILIE și Gabriel NĂSTASE